

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, szeptember 10.

Lemberg körül megindult a küzdelem. Támadni készül a francia hadsereg Német vezérkar elismerése csapatainknak.

Mai számunk főbb közleményei:

**Khuon-Héderváry Károly
gróf nyilatkozatai a
nemzeti munkapártban.**

**A német vezérkar Lemberg
kiürítéséről.**

**Feltartóztatlan nyomu-
lás Páris felé.**

**Offenzívára készül a fran-
cia sereg.**

**Hogyan semmisült meg a
Timok-divízió?**

**Aradon kémkedtek fran-
ciák.**

**Nehézségek az aradi közép-
iskolák megnyitása kö-
rül.**

Hazugságok rekordja.

A kapuk előtt.

Arad, szeptember 9.

Rudyard Kiplinget, az indiai őserdők majmairól mesélgető író is befogta zsoldjába a kinnal-keservesen folyó angol toborzás. És a fantázia, amely a dzsungel állatainak társadalmi életét ki tudta színezni, itt is nagy erőlködést mutat. „Készüljete a háborúra”, — írja, — „a hunok a kapuk előtt vannak!”

Attila népével így fogja egybe a toborzók írja a német- és osztrák-magyar seregeket. A hunok: ezzel kétségtelenül az ősi vadságot, a barbár harcosokat akarja jellemezni. Aminthogy kivüle a franciák is a civilizálatlanságot emlegették a győző németekről a vereségeikben vergődő franciák. A kultura hiját arról a nemzetről, amelynek tudományos élete, népműveltsége, társadalmi berendezkedése, ipari és gazdasági fejlettsége toronymagasságba áll a léhaságba, felületességbe és erkölcsi szegénységbe süllyedt francia közélet fölött.

A hunok? Ha a barbárizmus, az ősi elmaradottság és a kegyetlenség megjelölésére keresett fogalmakat Rudyard Kipling, találhatott volna közelebb. Velük egy szövetségben áll Európa legparbárabb, ázsiai kényuralom alatt nyögő országa: az orosz birodalom. A hol nincsen egyenlőség, nincsenek népjogok, ahol legtöbb és legkegyetlenebb a börtön, ahol a korbáccsal hajtott alattvalók és az elnyomott nemzetek milliói várják a háborútól a cárizmus hatalmának megtörését. Mert az orosz földön csak akkor születnek jogok, csak akkor pattannak a bilincsek, amikor a cárt vereség éri. A дума, a népképviselőnek ez a szegényes formája se lett volna meg a japánok győzelme nélkül.

A hunok? A történelemnek nem bebizonyított ténye, hogy a hunok

mérgezett nyilakat használtak. Azt azonban a bünjelek százezrei tanúsítják, és bizonyítja a tiltakozás, amelyet Vilmos német császár Wilsonhoz, az Egyesült-Államok elnökéhez intézett, hogy a franciák és angolok dum-dum lövegeket használnak; azt a kegyetlenül gyilkoló, testet romboló harci eszközt, amelyet a nemzetközi jog, és a népek tisztessége eltiltott minden hadviseléstől. A dum-dum golyó nem elégszik meg azzal, hogy az ellenség katonáját harc képtelenné teszi, hanem a hová ér, rongyokká tépi a húst, a csontot, az emberi test belsejét. Az elfoglalt francia erődökben egész raktárát találták a dum-dum golyóknak. Hát kik a hunok, a hunoknál a hadviselés kegyetlenségében még sokkal különbek?

Ha a hunok neve alatt az egész Európára éhes, mindent elsöpörni és elnyelni akaró áradatot akart kifejezni a toborzó-táncot dzsiggelő Kipling, — akkor megint tévedett. Az orosz terjeszkedés, a határaival be nem telő moszkovita falánkság idézte föl a háborút. Az tüzelte a balkán népekben a vágyat, hogy az osztrák-magyar monarchiára törjenek, annak volt a bevallott végcélja, hogy a monarchia földarabolása után a szláv gyűrű egész Európát átkarolja. A mi harcunk, a mi szövetségünk harca azért indult meg, hogy ezt az áramlatot letörje, hogy megszerezze a békét, a főállás biztonságát az orosz világhatalom veszedelme ellen, amelyről az angolok is beismerték, hogy a megnövekedése nagy bajt jelentene.

De egyébként igaza van Rudyard Kiplingnek. A „hunok” a kapuk előtt vannak; már döngetik Párisnak kapuit, hogy rövid idő alatt bezúzzák és megtörjék az ellentállásnak azt a

gyöngye erejét, amelyet J. De generális proklamációkkal szeretne fölfegyverezni. Pedig a proklamációk sohase tudtak győzni a harcúterén és legkevésbé a német tábornokokkal szemben, a kik nem beszélnek, hanem cselekszenek. Hogy miként, legutóbb Maubeuge várával mutatták meg. Es a kapuk előtt vannak a „hunok“ Lembergél, a hol a kapukat néhány nap előtt megnyitották az oroszok előtt, hogy annál biztosabban és annál messzebbre üzhessék ki onnét őket. Páris és Lemberg: ez a két város a harcuk új, nagy jelentőségű fejezetét jelenti, amely, a hadak Istenének segítségével új dicsőséget hoz mind a németekre, mind a mi seregeinkre. És Rudyard Kipling még járni fogja a toborzót, a mikor a kapuk a győzők előtt le fognak omlani.

Hadseregünk veszteségei.

11. sz. veszteség-kimutatás.

(Közöltetett 1914. szeptember 5-én.)

(Rövidítések magyarázata: gy. e. = gyalogezred, sz. = század, h. = honvéd, husz. = huszár, tűz. = tüzér, drag. = dragonyos, ul. = ulánus, táb. = tábori, neh. = nehéz, á. = ágyú, lov. ü. = lovas ütő, oszt. = osztály, üt. = ütő, hat. = határ, vad. = vadász, zla. = zászlóalj, L. = Landver, s. = sebesült, el. = elesett, fog. = hadi fogságba került, tart. = tartalékos, pót. = póttartalékos, gyal. = gyalogos, őrv. = őrzető, szakaszv. = szakaszvezető.)

Tisztek:

Angyalossy Egon főhadnagy 69. gy. e. s. Auersperg József gróf kadét 3. b. h. gy. e. s. Bader Leó hadnagy 69. gy. e. s. Bányai Emil hadnagy 68. gy. e. 15. sz. (Budapest 1893.) s. Barkász Lajos tart. hadn. 33. gy. e. 15. sz. s. Bartos Ede kadét 3. b.-h. gy. e. s. Baumgartner Manó tart. hadn. 78. gy. e. el. Behal Innozenz őrnagy 28. h. gy. e. s. flammenbergi Brenner János ezredes, ezredparancsnok 3. sz. b.-h. gy. e. s. Casteck Wlastimil zászlós 3. b.-h. gy. e. s. Czermann József hadnagy 69. gy. e. el. Dressler Ede kadét 27. táb. tűz. e. 1. üt. s. Dürfeld József báró százados 33. gy. e. 15. sz. s. Ehrlich Adolf tart. hadn. 32. gy. e. 4. sz. s. Erdélyi Pál hadnagy 4. táb. tarack-e. 2. üt. (Budapest 1883.) s. Escherisch Pál főhadnagy 69. gy. e. s. Fischer Rudolf kapitány 2. L. u. e. 2. esk. (Bruck a. d. L. 1873.) el. Fokert Emanuel százados 78. gy. e. el. Forstic Bonaventura főhadnagy 3. b.-h. gy. e. el. Főrhencz Sándor tart. zászlós 68. gy. e. 13. sz. (Vadofal 1888) s. tolmeini és bigliai Formentini László báró, Musmezzli grófja fhgy 2. L. u. e. 4. esk. (Görz 1880.) s. Fulda Zoltán zászl. 3. b.-h. gy. e. el. Fürtmayer fhgy 5. hat. vad. sz. s. Gaál Dénes hadnagy 32. gy. e. 14. sz. el. Gastheim Vilmos báró százados, ezredsegédtiszt 41. gy. e. s. (lőtt seb a bal vállon és bal alsó combon) Gavrie Dragutin főhadn. 4. hat. vad. sz. s. Haeffner Artur főhadnagy 3. bosnyák gy. e. s. Hermann Miksa főhadnagy 3. bosnyák gy. e. s. Holczmann Manó kadét 3. bosnyák gy. e. el. Horkay Jenő tart. kadét 69. gy. e. el. Jakopovic Siegbert főhadnagy 3. bosnyák gy. e. s. Jeszeniozei Jankovich Lajos ezredes 69. gy. e. parancsnok s. Janousek Albert hadnagy 3. bosnyák gy. e. s. Jovanic Miklós 78. gy. e. el. Jovanovic István tart. hadnagy 78. gy. e. el. Kappater Kázmér zászlós 69. gyalogezred s. Kapizi Ferenc hadnagy 3. bosnyák gy. e. s. Karlovic Ferenc főhadnagy 3. bosnyák gy. e. s. Kellner Zsigmond főhadnagy 69. gy. e. s. Köberling Nándor dr. zászlós 69. gy. e. s.

Koch Sándor hadnagy 3. bosnyák gy. e. s. Köhler József főhadnagy 24. gy. e. s. Kolossváry Dénes hadnagy 69. gy. e. s. Kontor Lajos tart. hadnagy 32. gy. e. 1. sz. s. Kostelka József tart. zászlós 4. bosnyák gy. e. s. Kun Ármin tart. zászlós 69. gy. e.

Lautinger Egon tart. kadét 24. gy. e. el. Lichner József kadét 3. bosnyák gy. e. s. Line Ferenc tart. hadnagy 69. gy. e. el. Lukasz Lipót főhadnagy 32. gy. e. 16. sz. s.

Majersky László zászlós 86. gy. e. 16. sz. (Somogy, Abony, Mezőcsokonya 1888.) s. Martinovits Ernő százados 69. gy. e. s. Matthesz Andor tart. hadnagy 69. gy. e. s. Messinger György zászlós 3. bosnyák gy. e. s. Meissl Ernő lovag őrnagy 3. bosnyák gy. e. s. Mildner Fridolin alezredes 78. gy. e. s. (súlyosan sebesült) Mileticin János zászlós 3. bosnyák gy. e. s.

Bonyhádi Percezel Bertalan zászlós 69. gy. e. s. Ploderer Alfréd dr. főhadn. 2. L. u. e. 3. sz. s. Polgár József kadét 68. gy. e. 5. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Mezőtur 1884.) s. Pomezanski Mladen százados 69. gy. e. s. Popovics Pál főhadnagy 3. bosnyák gy. e. s. Raviczky Adám őrnagy 69. gy. e. s. Rewitzer József százados 3. bosnyák gy. e. elesett. Rohla Emil hadnagy 68. gy. e. 16. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Budapest) s. Schreiber Alfréd főhadnagy 86. gy. e. 5. sz. (Krassó Szörény, Karánszobes 1889) s. Sedlak Emil százados 3. bosnyák gy. e. s. Sedlák József százados 3. bosnyák gy. e. s. Seiler Mihály főhadnagy 33. gy. e. 14. sz. s. Siflis Lajos tartalékos zászlós 86. gy. e. 14. sz. (Bács-Bodrog, Szabadka 1885) s. Spira Ede dr. zászlós 3. bosnyák gy. e. s. Steier Miksa kadét 3. bosnyák gy. e. s. Stipic Guidó hadnagy 3. bosnyák gy. e. elesett. Stiplosák Károly hadnagy 32. gy. e. 11. sz. s. Sustala Gyula tartalékos zászlós 8. gy. e. s. Szandovics Rudolf hadnagy 3. bosnyák gy. e. s. Szigeti Ernő zászlós 3. bosnyák gy. e. s. Sziklai Ede hadnagy 69. gy. e. s. Szoika Gyula százados 32. gy. e. gépfegyveroszt. s. Tavear Cyrill tartalékos hadnagy 78. gy. e. elesett. Tiel Sebestyén hadnagy 86. gy. e. 16. sz. (Szlavónia, Srijem, Indjija 1890) s. Tvrdik Manó százados 3. bosnyák gy. e. elesett. Valcsák Kálmán zászlós 3. bosnyák gy. e. s. Vitáz Libor főhadnagy 68. gy. e. 4. sz. (Morva, Prerau, Prerau 1889) s. Weber József segédorvos 32. gy. e. 1. sz. s. Weber Jón dr. tartalékos segédorvos 32. gy. e. 1. sz. s. Weinberger Jakab zászlós 3. bosnyák gy. e. s. Withalm Bertold hadnagy 35. gy. e. s. Wolf János hadnagy 2. L. u. e. 4. sz. (Morva, Znaim, Höflein a. d. Th. 1892) el.

Legénység.

(A nem magyar ezredes sebesült, elesett legénységét nem közöljük.)

Fiedler tengerész német skutari különítmény elesett, eltemették aug. 22. én. Ács András gy. e. s. Adrazie József őrzető 8. gyalogezr. seb. Ajtai tisztiszolga 46. gy. e. 9. sz. s. Alb István vadász 5. hat. vad. sz. s. Alexa Ferenc gy. e. 8. gy. e. el. Alikos Miklós gy. e. 33. gy. e. 16. sz. Alló József gy. e. s. Almási Vendel szakaszv. 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászberény 1889) el. Altmann Rudolf gy. e. 32. gy. e. 1. sz. s. Andoer Ferenc káplár 33. gy. e. 13. sz. s. Andrási István gy. e. 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászapáti 1887) s. Andrejka Romulusz szakaszv. 33. gy. e. 13. sz. s. Ankes Traján gy. e. 33. gy. e. 16. sz. s. Angyal Bonaventura tart. gy. e. 86. gy. e. 13. sz. (Bács-Bodrog Csantavér 1886) s. Angyel Péter gy. e. 33. gy. e. 16. sz. s. Arki Mihály tart. káplár 69. gy. e. el. Aschenbrenner József gy. e. 69. gy. e. s. Atarac Dusan cím. káplár 70. gy. e. 6. sz. s. Bagi József cím. őrzető 68. gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászladau 1888) s. Baja Gyula cím. őrv. 32. gy.

e. 7. sz. s. Bajesi János gy. e. 39. gy. e. s. Bajnátzky Mihály tart. gy. e. 62. gy. e. s. Bajzak Albert gy. e. 68. gy. e. 13. sz. s. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Mezőtur 1888) s. Bakonyi Ferenc gy. e. 69. gy. e. s. Bálint Abrahám őrv. 33. gy. e. 16. sz. s. Balogh Ferenc gy. e. 69. gy. e. s. Balta Vazul gy. e. 33. gy. e. 14. sz. s. Bánovics József káplár 69. gy. e. s. Banya László pót. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászberény) s. Bányász János őrv. 69. gy. e. s. Barabás Imre gy. e. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Dévaványa 1890) s. Baranyi Pál századkürtös 68. gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászberény) s. Baranyi István pót. 86. gy. e. 14. sz. (Bács-Bodrog Topolya 1886) s. Baráth György gy. e. 86. gy. e. 18. sz. (Bács-Bodrog Ada 1892) s. Barhács Imre tűz. 4. táb. tűz. e. 1. üt. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun Zagyvarékás 1892) s. Barkóczy József gy. e. 69. gy. e. el. Barta Ferenc gy. e. 68. gy. e. 14. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Karczag 1884) s. Bartak Rudolf gy. e. 8. gy. e. s. Bartof János gy. e. 33. gy. e. 15. sz. s. Baskin Rájko gy. e. 96. gy. e. 13. sz. (Bács-Bodrog Szenttamás 1891) s. Baskin Branko Sándor tart. 86. gy. e. 13. sz. (Bács-Bodrog Szenttamás 1888) s. Báthori József káplár 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Mezőtur 1890) s. Baumgartner Baltazar 33. gy. e. 13. sz. s. Baumgarten István cím. szakaszv. 32. gy. e. 1. sz. s. Bayer Péter gy. e. 32. gy. e. 3. sz. s. Bayerle József gy. e. 69. gy. e. el. Bazsér Imre gy. e. 69. gy. e. s. Beczkó István gy. e. 69. gy. e. el. Bogyi Ilie gy. e. 44. gy. e. s. (lőtt seb a bal könyökén) Bekker Ferenc káplár 69. gy. e. el. Bekker Ferenc gy. e. 69. gy. e. s. Benesch Viktor tűz. 27. táb. tűz. e. 1. üt. s. Benosik Ferenc gy. e. 69. gy. e. s. Benoze Antal cím. őrv. 32. gy. e. 1. sz. s. Bender Antal gy. e. 32. gy. e. 4. sz. s. Beno László káplár 68. gy. e. 5. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun Tápiógyörgye 1888) el. Bene Mihály gy. e. 69. gy. e. s. Benkő Károly Vince tart. 32. gy. e. 7. sz. el. Benyó István 32. gy. e. 7. sz. el. Benyus Lajos tisztiszolga 68. gy. e. 16. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Tiszaföldvár 1891) s. Beran József cím. szakaszv. 32. gy. e. 16. sz. el. Berente Kálmán pót. 68. gy. e. 14. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászapáti 1889) s. Berenyi Sándor gy. e. 68. gy. e. 18. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Tiszabura 1890) s. Berényi Mihály gy. e. 69. gy. e. el. Béres György káplár 8. husz. e. 1. sz. s. Béres József gy. e. 69. gy. e. el. Béres Mihály pót. 32. gy. e. 2. sz. s. Bérics János gy. e. 69. gy. e. s. Berki István gy. e. 69. gy. e. s. Berta Márton gy. e. 68. gy. e. 3. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Szelevény 1889) s. Berta István gy. e. 68. gy. e. 6. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Tiszasülz 1885) s. Berzsényi István gy. e. 68. gy. e. 4. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Tápiószale 1890) s. Beszteri János pót. 68. gy. e. 13. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Visegrád 1887) s. Betlendi János tűz. 2. vartűz. e. 4. sz. (Kolozs, Bánfihunyad 1889) s. Beviz Frigyes cím. őrv. 68. gy. e. 4. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun) s. Bienenfeld Béla egyéves önként, őrv. 3. bosnyák gy. e. (Budapest) s. Biró Antal gy. e. 33. gy. e. 13. sz. s. Blauhorn Jenő káplár 69. gy. e. s. B. Nagy József gy. e. 69. gy. e. s. B. Nagy István gy. e. 68. gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kisújszállás 1891) el. Bodea Pál gy. e. 33. gy. e. 16. sz. s. Bogáromi Károly gy. e. 33. gy. e. 15. sz. s. Bognár Péter gy. e. 33. gy. e. 15. sz. s. Bognár Károly gy. e. 69. gy. e. s. Bognár Mihály gy. e. 69. gy. e. s. Boldis József gy. e. 68. gy. e. 7. sz. (Fejér, Székesfehérvár 1892) s. Boldika György gy. e. 33. gy. e. 13. sz. s. Borbély Kálmán gy. e. 32. gy. e. 9. sz. s. Borde Henrik gy. e. 42. gy. e. s. Borde Miksa cím. kápl. 42. gy. e. s. Bori István tart. huszár 8. gy. e. 2. sz. el. Borsó József tűz. 4. táb. tűz. e. 2. üt. Somogy, Somogytárnóca 1888) el. Boros István pót. 69. gy. e. s. Bosznai János gy. e. 86. gy. e. 1. sz. (Bács-Bodrog Magyar-kanizsa 1892) s. Bozida Milivoj káplár 70. gy. e. 8. sz. s. Bozoti István gy. e. 69. gy. e. s. Böröczki József gy. e. 69. gy. e. s. Bráda Péter gy. e. 33. gy. e. 15. sz. s. Brand Lajos káplár 69. gy. e. s. Brandner Adolf számvevő altiszt 8. husz. e. 1. sz. s. (könnyen sebesült). Brankovic Bogdán gy. e. 70. gy. e. 6. sz. el. Braun Ignác egyéves önként. cím. káplár 69. gy. e. s. Braun Miklós gy. e. 33. gy. e. 16. sz. s. Brettner Adolf gy. e. 8. gy. e. el. Brumbauer József gy. e. 69. gy. e. s. Brumla János gy. e. 8. gy. e. s. B. Tóth Ferenc gy. e. 68. gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Tiszaföldvár 1888) s. Budai

Kálmán gy. 68. gy. e. 5. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászapáti 1892) s. Budai István tisztiszolga 32. gy. e. gépfegyverosztály s. Bugur György gy. 33. gy. e. 13. sz. s. Bugyik Károly pött. 68. gy. e. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Turkeve) s. Buhala István gy. 68. gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászládány 1890) s. Bujak Ilija gy. 70. gy. e. 8. sz. s. Burány Péter szakaszv. 86. gy. e. 4. sz. (Bács-Bodrog Zenta 1890) s. Bures Károly káplár 8. gy. e. el. Burger Ferdinánd egyéves önkéntes 32. gy. e. 14. sz. s. Burock Ferenc tart. 42. gy. e. s. Burunyi Pál századkürtös 86. gy. e. 4. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun Tápíószentmárton 1891) sebesült.

Camilar Wasil káplár 41. gy. e. s. (lőtt seb a jobb alsó combon.) Cassar József káplár 29. telefonosztály, s. Csala Bálint címz. őrv. 68. gy. e. 14. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Mezőtúr, 1890) s. Csányi Mátyás gy. 46. gy. e. 12. sz. s. Csaplár Ignác Károly tart. káplár 32. gy. e. 7. sz. s. Csaplár Pál tart. káplár 69. gy. e. s. Csavajda Ferenc gy. 69. gy. e. s. Cseh Sándor tart. 69. gy. e. s. Cseh Pál tart. 32. gy. e. 16. sz. s. Csepány Lajos gy. 32. gy. e. 15. s. Cserna István tart. 69. gy. e. s. Cseszucki Mihály pött. 69. gy. e. s. Csete János gy. 69. gy. e. s. Csigi János gy. 69. gy. e. s. Csik József pött. 69. gy. e. s. Csik Imre századkürtös 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kőtelek, 1886) s. Csilléri Sándor pött. 69. gy. e. s. Csinos János pött. 69. gy. e. s. Csizmadia András gy. 68. gy. e. 6. sz. (Fejér, Székesfehérvár, 1891) s. Csizmadia István gy. 69. gy. e. s. Csizmadia Miklós gy. 33. gy. e. 15. sz. s. Csokics Vitalis címz. őrv. 86. gy. e. 2. sz. (Bács-Bodrog, Szenttamás, 1883) s. Csomor József címz. őrv. 68. gy. e. 1. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jásztotek, 1884) s. Csömör János t. 69. gy. e. s. Csonrádi Ferenc tűz. 4. táb. tűz. e. 2. út. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Rákócifalva 1884) s. Csordás János gy. 46. gy. e. 9. sz. s. Csörgői János fegyvermester-jelölt 69. gy. e. s. Csotó János káplár 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Turkeve, 1891) s. Csuth János gy. 68. gy. e. 14. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Tiszaföldvár, 1889) s. Csuti István szakaszv. 69. gy. e. s. Curie Lázár tart. 70. gy. e. 6. sz. el. Czeiler György pött. 32. gy. e. 2. sz. el. Cziczliberg János gy. 69. gy. e. s. Czinge József gy. 32. gy. e. s. Czinka István pött. 69. gy. e. s. Czvetkó Pál gy. 69. gy. e. s.

Dalla Ferenc gy. 69. gy. e. s. Danyi Dező cím. őrv. 86. gy. e. 16. sz. (Bács-Bodrog, Zenta, 1888) s. Darvas Lajos egyéves önként. címz. káplár 69. gy. e. s. David Péter gy. 33. gy. e. 16. sz. s. Debélyéski Vitalis gy. 86. gy. e. 16. sz. (Bács-Bodrog, Szenttamás, 1885) s. Dekány József cím. őrv. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászszentandrás, 1889) el. Demeter Mihály káplár 69. gy. e. 1. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Szentmártonkata, 1887) s. Demeter Pál gy. 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Szentmártonkata 1888) s. Dnes István gy. 69. gy. e. s. Diamant Jenő tart. 32. gy. e. 2. sz. s. Didovic Mato káplár 70. gy. e. 7. sz. s. Diones Mátyás tart. őrv. 69. gy. e. s. Dinnyés Pál 32. gy. e. 4. sz. s. Diristyan Miron pött. 33. gy. e. 14. sz. s. D-Kiss Lajos gy. 68. gy. e. 6. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Dévaványa 1892) s. Dlouhy Antal őrv. 42. gy. e. el. Dobler Vendel gy. 68. gy. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Fegyvernek 1891) el. Dobó András gy. 86. gy. e. 13. sz. (Bács-Bodrog, Magyarkanizsa 1889) s. Dobrovits Dániel tart. káplár 69. gy. e. s. Dózi Károly gy. 69. gy. e. s. Dolga Mihály gy. 33. gy. e. 13. sz. s. Dolizta Kálmán tart. 69. gy. e. s. Dolya György gy. 33. gy. e. 13. sz. s. Doma Elek gy. 86. gy. e. 9. sz. s. Dományek György káplár 69. gy. e. s. Döme Ferenc tart. 69. gy. e. s. Domonkos Tivadar gy. 33. gy. e. 15. sz. s. Dosa Mátyás gy. 68. gy. e. 13. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Koka 1886) s. Dóssa Lajos szakaszv. 69. gy. e. s. Drexler Gyula tart. 69. gy. e. s. Drinczi István gy. 69. gy. e. s. Drobina György tart. 86. gy. e. 1. sz. (Bács-Bodrog, Baja 1884) s. Duli Zsigmond gy. 68. gy. e. 15. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Turkeve, 1883) s.

Egedi István gy. 68. gy. e. 4. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Abony, 1888) el. Elbert János gy. 69. gy. e. s. Elek Imre káplár 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Turkeve 1884) s. Elek Imre káplár 68. gy. e. 13. sz.

(Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Turkeve, 1884) s. Elek-Kovács József káplár 69. gy. e. seb. Endrész Ferenc gy. 69. gy. e. el. Endrész József gy. 68. gy. e. 2. sz. (Temes, Szentanolvás) s. Enyedi Gerson gy. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Tiszainoka 1892) s. Erdős József gy. 69. gy. e. s. Erős Béla gy. 32. gy. e. 1. sz. s. (századánál van, könnyen sebesült.) Erős István pött. 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászberény 1892) s. Erős István gy. 32. gy. e. 4. sz. s.

Fábián János pött. 69. gy. e. s. Facsár Imre gy. 68. gy. e. 12. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Kunmadaras 1892) s. Faith József tart. 32. gy. e. 4. sz. s. Farkas Sándor gy. 32. gy. e. 4. sz. s. Farkas Ferenc gy. 69. gy. e. s. Farkas Mihály gy. 68. gy. e. 1. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok 1892) s. Farkas Pál gy. 69. gy. e. s. Farkas István gy. 68. gy. e. 5. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászberény 1887) s. Faur Aurél káplár 33. gy. e. 16. sz. s. Fazekas József tart. 32. gy. e. 4. sz. s. Fazekas Zsigmond pött. 32. gy. e. 4. sz. s. Feil József gy. 69. gy. e. s. Fejszós József gy. 69. gy. e. s. Fekete Imre gy. 32. gy. e. 1. sz. s. Fekete gy. 69. gy. e. el. Fekete II. József tart. 69. gy. e. s. Felczam József tart. címz. őrv. 32. gy. e. 4. sz. s. Fenyvesy Antal tart. 86. gy. e. 1. sz. (Bács-Bodrog Szabadka 1884) s. Fenyvesi János címz. káplár 86. gy. e. 2. sz. (Bács-Bodrog Szabadka 1885) s. Ferenczi Mihály pött. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Karcag) s. Fiedler Papp József gy. 69. gy. e. s. Fiedler Ferenc tart. káplár 42. gy. e. s. Fiesel Antal tart. káplár 32. gy. e. 4. sz. s. Filakovac Antal tart. 70. gy. e. 6. sz. s. Fima András gy. 32. gy. e. 1. sz. s. Fisch Ferenc gy. 68. gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Kunmadaras 1891) s. Fischer Armin tartalékos 69. gyalogezred s. Fleischacker Lajos gy. 32. gy. e. 4. sz. s. Fleischmann Mórty gy. 69. gyalogezred el. Fodor János gy. 33. gy. e. 16. sz. s. Frank János gy. 32. gy. e. 9. sz. s. Franckl Jenő t. 32. gy. e. 4. sz. s. Fromm Károly t. szakaszv. 32. gy. e. 11. sz. s. Fruzsza György gy. 33. gy. e. 15. sz. s. Füleki Sándor szakaszv. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászárókszállás 1889) s. Funikold János gy. 69. gy. e. s. Gajdi Sándor 46. gy. e. 12. sz. s. Gál István pött. 68. gy. 7. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun Tápíósztele) s. Gálfi Lajos címz. szakaszv. 68. gy. e. 7. sz. s. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Tiszassás 1889) s. Ganczer János őrv. 69. gy. e. s. Ganzler Miklós pött. 68. gy. e. 7. sz. (Magyar Jász-Nagy-Kun-Szolnok Szolnok) s. Gaspar Ferenc gy. 41. gy. e. s. (lősebb a jobbkezén) Gassner József gy. 69. gy. e. s. Gedei Sándor címz. őrv. 68. gy. e. 5. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászberény) s. Gedra Alajos gy. 32. gy. e. 4. sz. s. Gemasi Mihály t. 32. gy. e. 4. sz. s. Geráth István gy. 32. gy. e. 9. sz. s. Gergely János gy. 69. gy. e. s. Gerold Nándor gyalogos 33. gy. e. 13. sz. sebesült. Gerstnecker János tart. őrv. 69. gy. e. elesett. Glözner József pött. 32. gy. e. 6. sz. s. Glück Arnold pött. 32. gy. e. 4. sz. el. Godó István címz. szakaszvez. 68. gy. e. 14. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Törtel, 1885) s. Göbölcs János gy. 69. gy. e. s. Gölle János őrv. 4. t. e. 1. út. (Baranya, Bőszenfa, 1888) s. Góllén Sándor szakv. 69. gy. e. s. Gömöri Péter gy. 86. gy. e. 14. sz. (Bács-Bodrog, Szabadka, 1890) s. Goga Márton pött. 32. gy. e. 7. sz. s. Gombolai Imre gy. 69. gy. e. s. Gombor Gábor t. 32. gy. e. 11. sz. s. Gottrich Sándor t. szakvez. 32. gy. e. II. gépf. o. s. Gregus János tart. 32. gy. e. 1. sz. s. Gregus Mihály századkürtös 32. gy. e. 14. sz. s. Greif Lajos gy. 42. gy. e. s. Grizák Mátyás gy. 86. gy. e. 13. sz. s. (Bács-Bodrog, Szabadka, 1891) s. Grosav Demeter gy. 33. gy. e. 13. sz. s. Gubás Jakab őrv. 86. gy. e. 2. sz. (Bács-Bodrog, Martonos, 1887) s. Günther Róbert tiz. 42. gy. e. el. Gunycs György őrv. 33. gy. e. 13. sz. s. Gurban József t. gy. 33. gy. e. 14. sz. s. Gutai Mihály pött. 69. gy. e. s. Gutti Gábor tiz. 69. gy. e. s. Gutyina József gy. 69. gy. e. s. Gy-Kis István pött. 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászkisér, 1890) s. Gyurko István pött. 32. gy. e. 1. sz. s.

Hackfelner András szakvez. 69. gy. e. s. Haffner pött. 32. gy. e. 4. sz. s. Hagymás János gy. 86. gy. e. 1. sz. (Bács-Bodrog, Zenta, 1891) s. Hajas Pál gyalogos 33. gy. e. 16. sz. s. Hajdu József tart. gyalogos 86. gy. e. 1. sz. (Bács-

Bodrog, Baja 1884) s. Hajdu Emil egyéves önkéntes, címzetes őrvezető 3. b.-h. gy. e. (Göllő) s. Hajtmann István címzetes tart. őrvezető 86. gy. e. 2. sz. (Bács-Bodrog, Topolya 1893) s. Halasi Pál címzetes tizedes 86. gy. e. 13. sz. (Bács-Bodrog, Kishegyes 1893) s. Halász János tart. gyalogos 69. gy. e. s. Halász-Kovács János gyalogos 46. gy. e. 11. sz. s. Halász István gyalogos 61. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Dömsöd 1886) s. Hablehner József tart. szakaszvezető 69. gy. e. s. Halla Ignác gyalogos 32. gy. e. 11. sz. s. Halmazzán Isaias gyalogos 33. gy. e. 16. sz. s. Hanke Vilmos gyalogos 42. gy. e. s. Harangozó József póttartalékos 69. gy. e. s. Hári István gy. 69. gy. e. s. Harus János tüzér 27. t. e. 1. út. s. Harsányi István tart. őrmester 69. gy. e. s. Hangyas Mihály gy. 32. gy. e. 15. sz. s. Hausfischer Ferenc gy. 42. gy. e. s. Hauser János címzetes tizedes 32. gy. e. 1. sz. elesett. Hauswald Károly címzetes tizedes 32. gy. e. 5. sz. s. Hazi József póttartalékos 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Fegyvernek 1892) s. Hegedűs István gyalogos 69. gy. e. s. Heim János tisztiszolga 39. gy. e. 8. sz. s. Háj Antal póttartalékos 69. gy. e. s. Héjja Imre gy. 46. gy. e. 12. sz. s. Helembai Mihály póttartalékos 32. gy. e. 1. sz. s. Heller Vilmos póttartalékos 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jakóhalma 1890) s. Henkl Jakab őrmester 69. gy. e. s. Heuschmidt János gy. 32. gy. e. 4. sz. s. Hereszt József gyalogos 69. gyalogezred. elesett. Herzeg Vilmos tart. szap. szapp. bat. 5. sz. könnyen megs. Herger Ferenc gy. 69. gy. e. s. Herio György őrv. 33. gy. e. 13. sz. s. Hiczo István tgy. 32. gy. e. 10. sz. s. Hidegföldi József gy. 32. gy. e. 1. sz. s. Hild Pál t. tiz. 32. gy. e. 4. sz. s. Hille József t. gyal. 42. gy. e. el. Hlavica Antal gyal. 8. gy. e. s. Hofbauer Károly t. gy. 32. gy. e. 5. sz. s. Hofmann Izidor őrv. 32. gy. e. h.-sz. s. Hofrichter Brunó szakaszv. 27. táb. tűz. e. 4. út. s. Hofbauer (lehet Hofbauer is) Lajos 8. gy. e. s. Holupka János gy. 86. gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Szolnok 1886) s. Homoki Nagy János gy. 32. gy. e. 2. sz. s. Horak József tiz. 8. gy. e. s. Horak József t. gy. 32. gy. e. 4. sz. s. Horga János tiz. 33. gy. e. 13. sz. s. Hornyak Ferenc címz. őrv. 32. gy. e. 4. sz. Horowitz Jenő gy. 68. gy. e. 14. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun Tápíósztele 1886) s. Horpácsi György címz. tiz. 68. gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok 1884) s. Horváth András gy. 69. gy. e. s. Horváth I. Ferenc tgy. 69. gy. e. s. Horváth Ferenc tgy. 32. gy. e. 4. sz. s. Horváth Kálmán címz. tiz. 33. gy. e. 14. sz. s. Horváth Lajos gy. 69. gy. e. s. Horváth Lajos őrv. 69. gy. e. s. Horváth II. Mihály őrv. 69. gy. e. s. Horváth Mihály gy. 86. gy. e. 14. sz. (Bács-Bodrog Tompa 1888) s. Horváth Péter gy. 70. gy. e. 8. sz. s. Hováczki-Palivuk Antal gy. 86. gy. e. 1. sz. (Bács-Bodrog Szabadka) el. Huber András tgy. 70. gy. e. 6. sz. seb. Hübler Ferenc őrm. 69. gy. e. s. Hübler Ferenc t. szakv. 69. gy. e. s. Hujber János tiz. 69. gy. s. Hujber Mihály gy. 69. gy. e. s. Huszár János tűz. 11. táb. tűz. e. (Somogy, Somogyviszló 1890) s. Huszár István tiz. 68. gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kunszentmárton 1891) el. Huszti Antal közhuszár 3. h. e. 2. esk. s.

Illofski Jenő gy. 32. gy. e. 4. sz. s. Irizsky Sándor pött. 33. gy. e. 13. sz. s. István István gy. 33. gy. e. 13. sz. s. Izing István gy. 32. gy. e. 16. sz. s. Izmini Ferenc gy. 69. gy. e. s.

Jagyugya Mihály gy. 32. gy. e. 8. sz. el. Jahnel Károly tiz. 42. gy. e. s. Jakab Mihály gy. 68. gy. e. 2. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Törökzentmiklós 1885) s. Janczó Mihály gy. 68. gy. e. 1. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Tiszabó 1887) el. Jankovics Mihály gy. 68. gy. e. 1. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun Albertirsa) s. Jánosik György gyalogos 69. gyalogezred seb. Jenei Antal gy. 68. gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Mezőtúr, 1885) s. Jeszenszki József gy. 33. gy. e. 13. sz. s. Jókai József gy. 32. gy. e. 1. sz. s. Jovanov Spiridon gy. 46. gy. e. 9. sz. s. Jovanovic Markó 10. gy. e. 8. sz. s. Jovanovic Nikola gy. 70. gy. e. 8. sz. el. Juhász Baltazár gy. 86. gy. e. 4. sz. (Bács-Bodrog, Topolya, 1884) s. Juhász Imre címz. őrv. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Tiszaroff, 1886) s. Juhász György t. gy. 69. gy. e. s. Juhász Géza gy. 69. gy. e. s. Juhász

Ferenc gy. 69. gy. e. s. Juhász János gy. 69. gy. e. s. Juhász János gy. 32. gy. e. 7. sz. s. Juhász Miklós pött. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Mezőtúr) s. Juhász Péter gy. 68. gy. e. 5. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Tápiószéle, 1891) s. Juhász Péter gy. 69. gy. e. s. Juhász-Nyitó István gy. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászberény, 1884) s.

Kádár István gy. 69. gy. e. s. Kajlik József szakv. 2. vartüzér bat. 4. sz. (Nagyküllő, Medgyes, 1892) s. Kajári János tiz. 69. gy. e. s. Kaity György gy. 46. gy. e. 12. sz. s. Kálmán István tiz. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kőtelek, 1885) s. Kálmán István pött. 68. gy. e. 5. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kőtelek, 1892) s. Kalla Rudolf gy. 8. gy. e. el. Kálovics József gy. 69. gy. e. el. Kalai József gy. 32. gy. e. 9. sz. s. Kalmár János gy. 86. gy. e. 16. sz. (Bács-Bodrog, Topolya, 1890) s. Káplár András tiz. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Tiszasuly, 1891) s. Kapeller János gy. 32. gy. e. 4. sz. s. Kameniczki Géza tiz. 69. gy. e. Kamisch József t. gy. 42. gy. e. s. Kandler János t. tiz. 33. gy. e. 14. sz. s. Karch Rudolf címz. őrv. 32. gy. e. 2. sz. el. Kardos József tiz. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kunszentmárton, 1891) s. Karsai Aron gy. 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kisujszállás, 1891) s. Kasa Albert szakaszv. 68. gy. e. 13. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Abony, 1886) el. Kaszab Ignác pött. 68. gy. e. 5. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászárokszállás, 1890) s. Kasza István gy. 69. gy. e. s. Kas Jakab pött. 68. gy. e. 7. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Tószeg) s. Katz József gy. 69. gy. e. s. Katona János pött. 68. gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Tápiógyörgy, 1890) s. Katona Kálmán címz. tiz. 68. gy. e. 1. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászládány, 1885) s. Kato József gy. 69. gy. e. s. Kecskeméti István tiz. 68. gy. e. 15. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kunhegyes, 1890) s. Kele István gy. 68. gy. e. 13. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Jászkarajenő, 1888) s. Kelemen András őrv. 86. gy. e. 4. sz. (Bács-Bodrog, Topolya, 1893) s. Kertész Sándor gy. 69. gy. e. s. Kern János gy. 69. gy. e. el. Kilb Pál gy. 33. gy. e. 15. sz. s. Kilvinger János t. gy. 69. gy. e. s. Kindt István t. gy. 69. gy. e. s. Király Endre tiz. 69. gy. e. s. Király István gy. 69. gy. e. s. Kirisits Lajos gy. 32. gy. e. 14. sz. s. Kis József címz. tiz. 68. gy. e. 1. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kisujszállás 1891) s. Kis Tibor t. tiz. 32. gy. e. 6. sz. s. Kis Sándor gy. 68. gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászárokszállás 1885) s. Kiss VII Stefan 69. gy. e. s. Kiss IV Johann dobos 69. gy. e. s. Kis Mihe tüzér 2. vart. e. (Pest-Pilis, Ujpecsika 1874) s. Kiss Sándor pött. 69. gy. e. s. Kiss Károly 69. gy. e. s. Kiss János 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászárokszállás 1887) s. K. Juhász Imre gy. 68. gy. e. 1. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kunhegyes 1885) s. Klein Géza pött. 69. gy. e. s. Kletus Andro gy. 70. gy. e. 6. sz. s. Koch Péter gy. 69. gy. e. s. Kómúves Lajos t. tiz. 33. gy. e. 14. sz. s. Kőnczöl József t. gyal. 32. gy. e. 4. sz. s. Kofan Pál tiz. 33. gy. e. 13. sz. el. Kohn Jenő pött. 32. gy. e. 4. sz. s. Koltai Antal gy. 42. gy. e. el. Kozány István t. őrm. 69. gy. e. s. Kolonics György 69. gy. e. s. Knapp József gy. 33. gy. e. 14. sz. s. Kneip Ferdinánd pött. 33. gy. e. 14. sz. s. Korta József gy. 42. gy. e. el. Kordos Péter gy. 33. gy. e. 14. sz. s. Koszovilka László tiz. 32. gy. e. 9. sz. s. Kosmok Ferenc őrv. 8. gy. e. s. Kosik János gy. 8. gy. e. s. Koss Antal gy. 8. gy. e. el. Kova Ferenc gy. 8. gy. e. s. Kovács III. János gy. 69. gy. e. s. Kovács Ferenc gy. 32. gy. e. 7. sz. s. Kovács XI. János gy. 69. gy. e. el. Kovács János tüzér (Kiskőrös Szeremle 1874) s. Kovács József szakv. 86. gy. e. 4. sz. (Somogy Kaposvár 1890) s. Kovács József gy. 46. gy. e. 12. sz. s. Kovács József Péter gy. 86. gy. e. 16. sz. (Bács-Bodrog Szabadka 1892) s. Kovács István gy. 69. gy. e. s. Kovács István t. tiz. 70. gy. e. 6. sz. s. Kovács Zsigmond gy. 68. gy. e. 13. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Fegyvernek 1884) s. Kovács István c. szakv. 68. gy. e. 5. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun Szentmártonkata) s. Kovács János 68. gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Karcag 1894) s. Kovács József pött. 68. gy. e. 13. sz. (Visznek 1887) s. Kovács-Katona Ignác pött. 86. gy. e. 14. sz. (Bács-Bodrog To-

polya 1889) s. Kovács János 69. gy. e. s. Kovács I. János 69. gy. e. s. Kovács Sándor tiz. 69. gy. e. s.

(Folyt. köv.)

„Csak elfogjuk a német császárt...”

(Egy nap a német keleti sereg főhadiszállásán.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 9.

Paul Lindenberg, a Berliner Tageblatt-nak a keleti harctérre kiküldött tudósítója a kelet-porosországi harcoknak a következő érdekes leírását adja:

— Mind vonzóbban és változatosabban peregnék le előttünk a háborus képek, minél közelebb érünk a hadvezetőség kíséretében az események szűkebb köréhez. Tegnap ismét előbbre haladt a hadvezetőség: az elindulás a legpontosabban s leggyorsabban folyt le s már délután a parasztasszonyok zöldséget, gyümölcsöt, szárnyast, tojást árultak ott, ahol napokon keresztül tábori-távbeszélő, kocsik, lazarett-autóbuszok, csomag és proviant-kocsik, tábori posta áll.

Délben indultunk el, tudatosan későbbben, nehogy a trénoszlopokba jussunk. Még egy utolsó kézzszorítás a sebesült tisztekkel, aztán el, az új hadiszállás, Allenstein felé.

Az út elhagyatott s békés, míg posztokra, őrzőtáborokra s tábori őrségre nem akadunk. A tábori őrség husz emberből, népfelkelőkből áll s már egész otthonosan berendezkedtek. Egy szalmafedelű kunyhó szolgál éjjeli szállásul nekik, szalmán hevernek a lombos fák alatt, fegyvereik gulába van rakva s ők vidáman szivaroznak, cigarettáznak. Ezekre az őrségekre most nagy szükség van, mert a sűrű erdőben, mocsarak közt szétszórva, öt-tíz emberből álló csoportokban még sok orosz van, akik szívesen vállalkoznak magányos tanyák, kisebb falvak kirablására. Egy őrségnél — mint a katonák beszélnek — tegnapelőtt délután négy orosz jelentkezett: eldobták fegyvereiket, letérdeltek s úgy rimázkodtak kenyérért és vizért. Teljesen ki voltak éhezve és szomjazva, négy napig bolyongtak az erdőben.

De vannak a menekülők közt veszedelmes elemek is. Így egy magányosan bicikliző katonára a bozótból rátüzeltek. Sértetlenül megmenekült s egy őrmesterrel s négy közlegény-nyel tért vissza. Atkutaták a bozótot s egy kapitányt, két hadnagyot és tizenhét kozákot találtak ott elbujva. A kapitánynál 110.000 rubel volt egy lepecsételt ládában, a legénység zsoldja. Természetesen mindannyiukat elfogták. A legtöbb menekült azonban annyira ki van merülve, hogy boldog, ha nem bántják.

Estelél mi is elérjük célunkat, amely előtt valóságos kossitenger áll s vár arra, hogy Allensteinba bejuthasson. A városban csak lépésenként lehet tovább jutni, tele van katonasággal, amely itt be, ott kivonul hangos zenekísérettel. Tüzérek, léghajósok, vadászok, ulánusok, szappörök tarka össze-visszaságban, azaz, hogy valamennyien szürke uniformisban.

Végre megtalálom a részemre kijelölt szállást egyik „jobb” szállodában. Ez is zsufolva van s nem lehet egy pohár sört, egy üveg ásványvizet, vagy más valamit kapni. A főparancsnokság a törvényszék épületében ültette föl szállását. Futárok jönnek-mennek, folytonosan ki-be járnak az épületbe, viszik a fontos parancsokat. Emlékezetessé akarják tenni az oroszok németországi látogatását, amelyet nem egyhamar fognak megismételni. Erről regélnak

már is a főtéren felállított zsákmányolt nehéz orosz ütegek s municions kocsik, melyekben még benne vannak a messzinghüvelyes gránátok.

Ha ezek a gránátok lecsaptak volna Allensteinra! Mert arról volt szó, hogy az oroszok folgyuttják a várost. Az erre vonatkozó parancsot megtalálták egy orosz aviatikusnál, akit szerencsére Wartenburgnál lelőttek. Különben az oroszok elég nyugodtan viselkedtek itt. Előbb néhány lovaspatrolt küldtek előre s miután azok a városban katonákat nem találtak, csütörtökön délben bevonultak Allensteinba.

A parancsnok tudatta a főpolgármesterrel, hogy csapatai szigorúan fognak alkalmazkodni a nemzetközi jog szabályaihoz, de elvárja, hogy a nép körében sem fognak kihágást elkövetni. A boltok és élelmiszerkereskedések elé kettős őrséget állítottak, hogy mindennemű visszaélést megakadályozzanak. A tisztek készpénzzel fizettek s ha egy-egy közkatona valahol valamit elkövetett, erős pofonokkal utasították őket rendre. A csapatok általában pancszkodtak, hogy napokig éheznek. Közülük néhányan a Kaukázusból származtak, mások a moszkvai katonai kertületből s elmondották, hogy már hónapok óta uton vannak. Nekik azt mondták, hogy csak nagygyakorlatról van szó s csak a határon kaptak élelőtényeket.

Egyes tisztek kijelentették a városban:

— Néhány nap múlva Berlinben leszünk, ott kipihenhetjük magunkat s miután Vilmos császárt elfogtuk, megyünk vissza haza!

A legtöbbben azt hitték, hogy Allensteintól Berlinig csak egy verébgrás.

Az orosz parancsnokló generális, aki ugyanabban a szállodában lakott, ahol most a főparancsnokunk, tudatta a hatósággal, hogy csapatai nemsokára tovább fognak vonulni s csak néhány század marad a városban. Ez meg is történt, csak hogy nem úgy, mint ők gondolták. Péntek délben — ép huszonnegy órája voltak az oroszok a városban — a város minden részéről dörögtek a fegyverek, a miénk hangos „Hurrá” kiáltással bevonultak s véres u'cai harcban megverte az oroszokat. Rengetegen elesetek és megsebesültek, a többség azonban megadta magát. És tényleg el is indultak azután Berlinbe s hamarabb értek oda, mint sem gondolták volna.

Adományok. A hadbavonultak titthonmaradt családjai részére a polgármesteri hivatalhoz a legutóbb közölt kimutatás óta a következő adományok érkeztek: Dr. Fischer Jenő 40 k., Weisz Lajos 10 k., Kvirini Mádika 4 k., Özv. Schillinger Józsefné 30 k., Özv. Pop Józsefné 10 k., Váradi Kálmán 20 k., az arad-hegyaljai motoros vasut személyszete 111 k. 59 f., Salamon Samu 50 k., Mihályi Gyula gyűjtése 24 k., Fülöp Endre gyűjtése 23 k., Pap László 10 k., Dr. Babó Iván 30 k., Bildhauer Alfréd 10 k., a tanítóképző intézet tanári karának első adománya 28 k. 25 f., Özv. Simay Istvánné 70 k., Rudkovszky Ferenc alkalmazottainak második adománya 12 k. 10 f., Barta Julianna 10 k., Geray Józsefné 10 kor., az aradi borbély és fodrászsegédek önképzőköre 23 k. 40 f., Treytler Dezső gyűjtése 18 k. 96 f., Botta Szidonia 10 k., Jakab Vilma 4 k., aradi orvosgyógyász 100 korona, az aradi kereskedelmi testület 500 k., az aradi főreáliskola tanárikara 39 k., Dr. Heitz Nándor és neje 20 kor. *Ekszereket adományoztak:* Kiss Miklós (Világos) 2 drb. arany karikagyűrű, Kiss Miklósné 1 gyűrű, 1 lánc, Baranyai János 1 gyűrű, Özv. Hirsch Zsigmondné 1 drb. korall nyaklánc, 1 drb. gyémántköves gyűrű, Schultz Károly 1 pecsétgyűrű, H. K. 2 aranygyűrű, 1 arany kereszt.

Timok-hadosztály megsemmisítői.

(Aradra szállított szerb sebesültek. — Mit beszélnek a hősi harc résztvevői.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 9.

Ma délelőtt egy igen szomorú szállítmány gördült végig Arad főutcáján. Teherszállítókoszin, földhöz hasonló ruhában emberalakok gubbasztottak és fájdalmas arccal bámultak az őket bámuló emberekre. Aki valaha látott telen, darócba öltözött katoná fegyvereket a földszigetén fűzfáigakat vagdalni, az emlékezhetik, hogy a földön ülő alakok egy kicsit távolról piszkos gyapjas birkákhoz inkább hasonlítottak, mint emberekhez. A ma délelőtt stráfkoszin behozott darócok a fényes őszi nap sütésében sem festettek különben. Pedig úgynevezett elit-emberek voltak. Elit: szerb fogalmak szerint, amely a Timok-divíziót illette ezzel a diszkrét jelzővel. A teljesen összetört szerb büszkeség roncsai, a mitrovicai emlékeztető ütközetben összemorzsoló szerb hadosztálynak helven sebesültjét hozták Aradra, hogy itt gyógyuljanak meg azokból a sebekből, amelyeket a mi vitéz katonáink Manlicherjei ütöttek rajtuk. Szánalmat keltő látvány volt a háborús fáradalmaktól, éhezésektől és a betegségektől összetört szerb katonaság, amely a déli harctérről idáig többször érezte a mi emberi gondoskodásunk áldásait, mint otthon egész szolgálati ideje alatt. Minden állomáson orvosok vizsgálták meg őket, mindenütt kaptak tisztességes kötéseket és tisztességes ételmezt. A Timok divíziót részben elfogott és részben agyonlőtt ezredek egyikének néhány katonája kísérte a szerb sebesülteket Aradra és adta át a várparancsnokságnak, amely gondoskodik további sorsukról, kórházi ápolatásukról.

— Ezek a nyomorultak a legjobb szerb katonák — mondotta a kísérők egyike, aki maga is részt vett a Száva melletti ütközetben — van köztük olyan, akinek három golyó van a testében, de azért tovább lövöldözött, míg csak össze nem esett. Ott szedtem fel én a pajtasaimmal, akik szanitéc szolgálatot végeztek és az ütközet befejezte után rögtön jöttünk velük Aradra.

— Ami a híres ütközetet illeti, mondhatom, hogy noha őt szerb csatában vettem rész, ehhez hasonló nem volt egy sem. Grandiózus, nagy arányú és felejtethetetlenül gyönyörű. Élveztünk, amikor a csapdánkba került divízió helyzetét olyan világosan látta a legutolsó infanterista is, mint az egyszeregyet. Nyolc napi pihenőnk volt a legutolsó fegyvertényünk után és égtünk a vágytól, hogy ütközetbe vigyenek. Vasárnap délután volt végre alarm, mért megjött a parancs, hogy menjünk, itt a Timok divízió, jön át a Száván. Öt órai gyors menetelés után értünk el körülbelül két kilométernyire a Száva partjához.

Egy óráig feküdtünk még itt, mert az volt a mi ezredünknek a parancs, hogy csak eresze át zavartalanul a szerbeket és csak külön parancsra lépjen akcióba. Este tíz óra után jött meg a várva-várt pillanat. Olyan irtózatossággal támadtak meg az ellenséget, hogy ez a szó szoros értelmében összeroskadt. Hiába lövöldözött ránk, szét volt verve egy óra alatt az egész Timok divízió. Nem akarok nagyot mondani, de szavamra jelentem ki, hogy én négy emberrel elfogtam egy szerb századot. Megad-

ták magukat, égnek tartották a kezüket, noha kitűnő állásban voltak. Egy őrnagy, látva a szerb század gyávaságát, revolvert rántott rám. Elsütötte, nem talált. Én is lőttem, találtam, de nem egészen jól. A puskám agyával vertem agyon. Elbóztam emlékül a vállrojtját. (Az altiszt kihuzott a zsebéből egy 13-as számmal jelölt epuletet, amely természetesen csak arany utánzat. Az őrnagy disztinkciót a széles aranyos sáv és a pléh csillag jelzi. Az epulette belsejében áll az őrnagy neve: (Filipescu Dragos.)

— A divízió tüzérsége, mint minden szerb tüzérség, kitűnően lőtt. Az ágyúkat is áthozták a mi partjainkra és épen felakartak egyet állítani, amikor a főhadnagyom kiadta a szakaszomnak a parancsot, hogy rohammal akadályozzuk meg. Néhány perc alatt szétvertük a tüzérséget. A főhadnagy ekkor maga megfordította az ágyút, célzott, elsütötte és a Száván vert ponton hidat a szerb ágyúval szétlőtte. Iszonyu robajjal nyílt szét a föld és a rajta folyton átvonuló szerb csapatok a Szávába estek, ahol mint a macskákat lödöttük le őket.

— Ejjel egy óra felé csendesedett el az a vidék, ahol az én ezredem avatkozott bele az ütközetbe. Csend volt a tájon és a fáradt katonák teljes éberséggel feküdtek a fűben. Köröskörül cserd, csak az elesettek szörnyű sóhajai, kiáltásai hatottak szíveinkig. Egy-egy trombita harsogás szakítja félbe messzi távolból a kísérteties hangokat. Tudjuk, hogy most megy egy csapatunk rohamra. Majd újra parancsot kapunk, felugrunk, megyünk egy keveset előre és a karjainkba fut a Timok-divízió egész egészségügyi csapata, kórházával, kötszereivel, törzsorvosával és szanitécsívesével. Örültek, hogy elfogtuk őket. Nyoma sincs az ellenállásnak. A mozgó kórház tele van sebesült szerb tisztekkel. Más nem is szedtek fel a kocsikra. A tisztek intelligens emberek, majdnem mind tud németül, de beszélni egy sem akar. Azonban a külsejük az szánalomra méltó. Rongyos a ruhájuk és igen sok olyan tiszt került a kezünkbe, akinek nem volt cipője.

Egy tábornokunk az én fülem hallatára kérdezte meg az általunk elfogott igen fiatal kórházorvosától, hogy merre vonulhattak a Timok-divízió ama csapatai, amelyeket az első ütközetben még nem fogtunk el, vagy nem lőtünk agyon. A törzsorvos nem válaszolt.

— Na majd megtaláljuk őket magunk is — szölte nevetve a tábornokunk és megparancsolta az orvosnak, hogy csak végezze nyugodtan orvosi kötelességeit.

— Meg is találtuk őket, amint futva menekültek a Szávának. Soha olyan piros nem volt, de talán nem lesz a Száva szőke víze, mint ez éjszaka. Pár ezer szerb elit-katonát lőtünk agyon, amint uszva akart menekülni. Ugy hallottam, hogy 62 tisztet és körülbelül ötezer katonát ejtettünk foglyul.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	257
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	—	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	—	151
Nyomda	—	151

Aradiak levelei a harcterekről.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 9.

Az Aradi Közlöny szerkesztősége — a hivatalos rendelkezések szabta korlátok között — szívesen közöl a harcterekről érkező leveleket, amelyeket aradi katonák küldtek haza hozzátartozóiknak. Kérjük olvasóinkat, hogy juttassák el az érdekesnek talált leveleket hozzánk. Családi vonatkozású és intímus részeket azokból nem hozunk nyilvánosságra és a levelet sértetlenül visszaadjuk beküldőjének.

Egy aradi tartalékos hadnagy, egy magánhivatalnok, a ki a déli harctéren veri a szerbeket, hosszú levelet intézett testvérehez. Leírja, hogy augusztus 5-én délután öt napi utazás után érkeztek egy városba, ahol különböző magyar ezredek találkoztak egymással. Két napig pihentek.

— Nincs a földön olyan butorgyáros, aki olyan jó puha ágyat készítene, amilyen puha nekem ez a hegyoldal volt, ahol akkor éjjel elaludtam, pedig nagyon kevés volt az a szalma, amelyet a legényem szőrt szét. Szombaton, augusztus 15-én katolikus ünnep volt és reggel 7 órakor misére mentünk. Épen az én sátorom előtt lett volna a mise; vagy 8000 ember gyűlt össze. Szörnyű dörrej reszkettette meg a levegőt. Rettenetes recessés, ropogás. A szerbek ágyuja küldött egy-egy löveget. A legényem rém borította a sátorát és rémülten szökött: „Menekülni hadnagy ur, itt csapott le az ág-vugolyó”. A szerb srapnel szerencsére nem robbant föl teljesen és komolyabb bajt nem okoztak. Másnap a Drina hidjához küldtek 72 emberrel, hogy védjem meg a szerbek ellen. Az ellenség kora reggel megkezdte a tüzelést és jelentékeny károkat okozott embereinkben. A kapitányunk is elesett. Azon a napon különböző pontokra 450 ágyulövést adtak le a szerbek. A következő napon néhány órára lehajtottam fejemet a legényem kenyeres zsákjára. De hamarosan kibővült a lövések zavart föl. A lövések hajnalig egészen reggelig szünetelni szoktak, mert közben vannak a hegyek és völgyek. Lassankint kitűnő fedezetet tudtak csinálni embereink és még a gránátok se igen ártottak nekünk ezen a helyen. Augusztus 18-án heves harcok folytak és a mi tüzérségünk oly szépen dolgozott, hogy a szerbek ágyúit tönkre tette. Augusztus 21-én egy 980 méter magas hegyet foglaltunk el rémes tüzharc után.

Azután elmondja, hogy minden jó lenne, csak aludni lehetne. De már augusztus 2-ika óta nem volt ágyban. Ezzel végzi levelét:

— Ha az isten élve haza segít, olyan fürdést rendezek, hogy gyönyörűség lesz. Ha srapnel és gránát nem volna, ha a bomba föltalálóját születésekor egy gránát fejbe találta volna, akkor egész tűrhető volna a dolgunk, mert a szerb puska nem sok kárt tesz bennünk.

Egy fiatal aradi köztisztviselő, aki a napokban a fején sebesült meg s most a risznói kórházban fekszik, ezt írta ma egyik barátjának:

— Eddigi legnagyobb döntő ütközetünk fényes győzelmünkkel végződött, mely több mint három napig tartott, fájdalom — azonban, én a végét már nem harcolhattam be, — egy gyilkos srapnel kis ölömdarabja bal halánté-

komba furódott. A golyót egy főorvos mesteri boszorkánysággal távolította el s ha komplikáció nem áll be, talán pár hét múlva visszahozható a kölcsönt.

Aradi iskolák háborus időben.

(Nehézségek a gimnázium és reáliskola elhelyezésénél.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 9.

Igen súlyos gondot okoz az illetékes köröknek a tanév megkezdése. A rendkívüli viszonyok a rideg valóságot jelentik, amelyet papíron előre kirajzolni nem lehet, sem pedig hosszú purparlékkal, kompromisszumokkal elodázni nem tudja senki. Az a kérdés vetődött fel, vajon a város ifjúságának módot lehet-e nyújtani, hogy a középiskolákban az 1914/15-iki tanévet elvégezhesse. Műlek Lajos dr. a közigazgatási bizottság helyeslésével azt mondta, hogy meg kell szerezni a módot, hogy Arad ifjúsága ne veszítsen egy esztendő és ennek egyetlen módja, ha a gimnázium és reáliskola hajlék alá jut. Ma, Varjassy Lajos polgármester tanácskozott az iskolák igazgatóival és az az eredmény, hogy még mindig nincs helyiség, sőt csak az az egy ekszpediens kínálkozik, hogy a kereskedelmi iskolai internátust ez évre nem nyitják meg, hanem annak terméit adóztatják. A gimnáziumnak négy, a reáliskolának egy teremre van szüksége.

A város tanácsa holnap tartandó ülésén foglalkozik a súlyos kérdéssel és úgy dönt, hogy ott is ez a megoldási mód. Egy tudjuk, mint javaslat. Tekintve, hogy ez az iskola ügye mindennél fontosabb, magágy az iskolák ügye sebb helyen szereztünk irunk is a legilletékebb az internátus az emlitet osformációt arról, vajon a középiskolák céljára a város, illetve Mert ha nem, akkor E a tanács hiába hoz bárgével megoldatla. a kérdés minden nehézség-szülők bizonyts) (nul marad és az idő telik, a e. er jogos és) aanságban, az iskolákhoz fűződő a közönség. Szdek kielégítetlenül tovább izgatja Ez t Sgét.

vezetőség. gyben az aradi kereskedelmi testület határozza meg. Pilegének egyik tagja a következőket mondta:

— A felső kereskedelmi iskola internátusát bizonyára csak a körülmények hiányos ismerete alapján lehetett a tanterem-szükség fedezésénél számításba venni. Az internátus tudvalevően az aradi kereskedelmi testület tulajdonát képező épületben van, s a testület az épületet terhelő kölcsönöket csak az internátusba fölvevő növendékek díjaiból tudja fedezni. A testület az internátust se be nem szünteti, se ki nem lakoltathatja, mert az internátus kezelőjével három éves szerződés köti. Ez különben a városnak is érdeke ellen lenne, hiszen néhány év előtt a város azért szavazott meg kamatmentes kölcsönt a testületnek, hogy az internátus meg ne szűnjék, mert ezáltal a felső kereskedelmi iskolának évente harminc-negyven fizető növendékkel kevesebbje lenne, ami megint a város tandíjvédelmét csökkentené. Ha az internátusi épületnek nélkülözhető részei lennének, ezt a testület — az internátus kezelőjének hozzájárulásával — bizonyára készséggel boosátja a tanteremre szorult iskolák rendelkezésére; de ha nincs ilyen helyiség, akkor a testülettől, mint az internátus gazdájától, alighanem olyan szolgálatot kívánnak, amelyre az említett, nagyon is kézzelfogható okoknál fogva nincs módja.

Az internátus tehát nem lesz kapható.

A tanácskozással már sok idő nincs, cselekedni kell. Aradon annyi társaskör, egyesület és klub van, hogy az egész országban az egyesületek városa néven vagyunk ismeretesek. A város igen sokszor erején túl támogatja a sok egyesületet, testületet. Tessék a ta-

nácsnak a legerélyesebb hangon kijelenteni, hogy attól az egyesülettől, amelynek középiskolai célokra legalkalmasabb helyisége van, azt egyszerűen elveszi, mert elvárja, hogy ez ellen az illető egyesület még csak szót sem fog emelni. Háboru van és a viszonyok retentő vas erejének mindenki behódolni tartozik. Iskolákra szükség van, társas köröknek azonban szórakozó helyekre most szükségük nincs. A közigazgatási bizottságban elhangzottak a helyzetet hűen jellemző szavak és azóta senki sem sietett a város segítségére. Ha a város ilyet tapasztal ezekben az időkben, akkor csak a legerélyesebb cselekvéssel oldható meg ez a súlyos kérdés, amely az egész társadalomnak, szülőknek, ifjaknak, városnak és egyeseknek nehéz problémája. Igazán nevezhető lenne, ha Aradon azért nem lehetne megnyitni a középiskolákat, mert nincs megfelelő helyiség, amikor a kellenél több is van.

Hazugság-rekordok

a háború első napjaiból.

(Szemelvények a francia és angol haditudósításokból.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 9.

Egy német újságíró csokorba kötötte azokat a legjobban riktó hazugságokat, amelyek a háború első napjaiban a francia újságok virágos kertjében megjelentek. Az embernek érdemes végigolvasni ezeket, nemcsak a mulatság okából, hanem azért, hogy meglássa, milyen szemtelenül és hihetetlenül merész tud lenni a francia zurnaliszta a füllentésben.

A mozgósítás napjai alatt a párisi sajtóban a következő hírek láttak napvilágot:

Vilmos császár ellen merényletet követtek el. A császárt megölték.

Több, nő ruhába öltözött orosz behatolt a német trónörökös palotájába és a trónörökösöt a nyakán megsebesítették.

Németországban kitört a forradalom, a berlini Schloss és a frankfurti Paulskirche lángokban áll.

Francia léghajósok a frankfurti főpályaudvart teljesen szétrombolták.

Az angol flotta Hamburgot rommá lőtte.

Százezer japán utban van, hogy angol védelem alatt Németország éjszaki részén kiösssenek.

A német flottát angol hadihajók a hollandi partokra vetettek.

A Puglia oláh hadihajó 29 osztrák-magyar hadihajót lefegyverezett.

Garros, a híres aviatikus Toulnál egy Zeppelint vesz észre; rátámad; a Zeppelin fölrobban; a benne ülők szörnyet halnak: Garros is.

Nem egyszerű, névtelen újságírók, hanem tekintélyes francia tudósok és akadémikusok vezetnek az ily kaosák költésével. A legkülömbül vetette el közülük a súlykot Hanotaux, a volt francia külügyminiszter, aki augusztus első napjaiban a Figaro-ban ezeket szögezte le: „Vilmos császár a német háborus párt foglya és áldozata, amelynek élén saját fia áll és azzal fenyegeti, hogy letaszítja a trónról! Ugyanekkor írja de Mun Albert gróf: „Európa tudja már — mert Berlin kapuit nem lehet olyan jól őrizni, hogy enniek híre ki ne juthatott volna, — hogy a német hadsereg kénytelen volt a főváros utcáin leléni a tartalékosokat, a kik nem akartak a háboruba menni!”

A hazugságnak ez a ragálya az angol és francia kormányok felelős állásban levő követeire is átragadt. A konstantinápolyi francia követ augusztus 10-én a követségi palota kapuján a következő jelentést ragasztotta ki: „Metz a franciák kezébe jutott!” A konstantinápolyi angol követ ugyancsak hivatalosan

adatta ki és szögezte a kapura ezt a hiradást: „Az északi tengeren ütközet volt, amely alatt 22 német és 4 angol hajó elsüllyedt!” French tábornok Belgiumban partraszállott és egy német gárdaezredet megsemmisített!

Brüsszelben Lüttich eleste előtt plakátok ragasztottak ki, amelyek szerint Németországban kitört a forradalom és a németek Lüttichnél nagy vereséget szenvedtek, amelynek 60.000 német elesett és 40.000 fogságba jutott

Szentpétervárott augusztus 10-én ez jelent meg a lapokban: Az oroszok bevették Bécsöt. Nem csoda, ha ily jelentések alapján a londoni vezércikkék így irtak: „A német kutya már térdén áll!” Augusztus 8-án a római lapoknak azt jelentették Londonból, hogy a németek Lüttichnél 20.000 embert vesztettek és huszonegy órai fegyverszünetet kérnek.

Az angol hadtudósítók: a legyőzött Emmich tábornoknak azért van erre szüksége, hogy a retentő sok halottat eltemethesse. (Tudvalevő, hogy Lütticht mindössze 12.000 főnyi német csapat foglalta el.)

Koppenhágában ugyanekkor táviratok jutottak nyilvánosságra, amelyek legfantasztikusabb részlete: Emmich tábornok egy kórházban a veresége felett való elkeseredésében öngyilkosságot követett el.

Az angolok ezeket a híreket a drót nélküli táviratok útján a világ legszélső részébe is továbbították. Londonból a többek között világgá kábeleztek, hogy az északi-tenger egy nagy csatájában 18 német hadihajót megsemmisítettek és ötöt zsákmányul ejtettek. Az angolok annyira merészek voltak, hogy nyolc angol hadihajót is megneveztek, mint amelyek ennél a csatánál elsüllyedtek. Tehát a maguk hadihajóiból is néhányat a papíron halálra ítélték, csak hogy a koholmányok az igazság látszatában jelenjenek meg.

Kis történetek

a nagy háborúból.

(A sebesült elbeszélése.) Mióta megkezdődött a sebesültek szállítása, azóta egymást érik az újságok hasábjain a történetek a harcokról, a hőstettekéről, amelyeket a könnyebben sebesültek nagy hővvel és lendülettel mondanak el. Néha olyan hővvel és olyan lendülettel, hogy a valóság határára is tulleldülnek. Vannak azonban egészen őszinte sebesültek is, ilyen volt például az is, aki így mondta el „hőstetteit” a kórházban.

— Hát kérem az úgy volt: jött a mozgósítási parancs, és bevonultam. Felöltöztettek, aztán vonatra tettek. Utaztam három éjjel, három nap. Végre kiszáltunk s akkor masiroznunk kellett. Mentünk egy darabig, amíg bejutottunk a tűzvonalba. A kommandóra én is lőttem, le is puffantottam valami másfél tucatot az ellenségből. Akkor én is kaptam egy golyót, nem harcolhattam tovább. Bekötötték a sebemet és föltettek a vonatra, utaztam megint három éjjel három nap, itthon vagyok. Csak azt szeretném tudni, hogy tulajdonképpen Oroszországban vagy Szerbiában harcoltam-e.

(A bicska.) Amikor még népfőlkélok tanyáztak Aradon, akkor hallgatta ki valaki ezt a kis beszélgetést. Az oktató altiszt magyarázott egy falusi népfőlkélonak:

— Tudod, fiam, a fegyveredre úgy vigyázz, mint a szemédfényére.

— Igenis, káplár ur.

— Azért, mert ha a fegyveredet elveszik — folytatta a káplár — akkor már vége az életnek!

— Igenis, káplár ur!

— Vigyázz hát a fegyverre, fiam!

— Igenis, káplár ur!

— De ha már mégis elvették a fegyvert tőled, hát legalább egy bicska legyen még nálad, azt is használhatod.

Franciaország sorsa kardélen.

— **Támadásra egyesültek a francia csapatok? — A francia vezérkari főnök offenzívát hirdet. — Páris retteg. —**

— **Hivatalos távirati tudósítás. —**

Berlin—Páris—Budapest, szeptember 9.

Németek vonulása Páris felé.

— **A franciák offenzívába mennek át?**

Budapest. Távíroda. (Cenzurálva) Berlin. A Daily News tudósítója táviratozza lapjának: Német seregek feltartóztathatatlanul, villámgyorsan vonulnak Páris ellen.

Budapest. (Hivatalos.) Koppenhágán keresztül érkezett párisi jelentések szerint Páristól keletre nagy csapatok folynak. Hír szerint a francia egyesült hadsereg támadólag lépett fel. (Miniszterelnökségi sajtóiroda.)

Budapest. (Távíroda. Cenzurálva.) Párisból hivatalosan jelentik: Joffre főparancsnok napiparancsot intézett, amelyben a következőket mondja:

„Most nem visszapillantani kell, hanem támadni az ellenséget, visszaszorítani és a küzdelemmel szerzett területet bármely áldozatok árán visszaszerezni.”

Budapest. (Hivatalos) Rotterdam. Gallien tábornok manifesztumot intézett a párisi lakossághoz, amelyben közli a kormány elhatározását és azt, hogy parancsot kapott Páris megvédésére és ezt a parancsot a végsőkig teljesíteni fogja. (Miniszterelnökségi sajtóiroda.)

Franciaország összeomlása.

Baselből jelentik: A „Matin” híre szerint Párisban jelenleg 600,000 munkanélküli van.

A „Stampa” Arnaldo Cipolla olasz kapitány párisi levelét közli. A levél szerint az angol tisztek nyíltan kifejezték csodálatukat a franciák készületlensége felett. Különösen a felett panaszkodtak, hogy még azoknál a fegyvernemeknél is, amit maguk a franciák találtak ki, a németek tulszárnyalták őket. Így a németek sokkal több aeroplán felett rendelkeznek, amelyek úgy felderítő szolgáltnál, mint ütközetekben sokkal ügyesebben használnak, mint a franciák.

A Lille-ből való visszavonulás a legnagyobb rendetlenségben történt, egyetlen ember sem tudta, mit kell tennie, hová kell mennie. Cipolla hangsúlyozza, hogy német kegyetlenségéről egyáltalán nem hallott beszélni. Az angolok, miután reggel Lille-be vonultak, azt a parancsot kapták, hogy este menjenek megint vissza a tengerpart felé Hazebrouk irányába. Miután vonatuk nem volt, gyalog indultak el. Végre egy üres vonatot küldtek utánuk, amely őket Etaplesba szállította.

A marokkóiak és szenegáliak szeptember másodikán keresztülvonultak Párison. Az elvonulás két óra hosszáig tartott. Párisban sok belga és angol tiszt van.

Franciaország okatlan és gyászos szövetsége révén legveszedelmesebb ellenségeink sorába került.

Életosztónk diktálja, hogy örüljünk megnyomorodásán és ne szánakozzunk rajta még teljes bukásának perceiben sem. Ezt érezzük is, tudjuk is, mindazáltal lehetetlen szabadulnunk a nagy és őszinte megilletődéstől, amikor az alább következő tudósításokat olvassuk, amelyek Madridon keresztül jönnek Franciaországnak és főként Párisnak szörnyű agóniájáról. Ez őszinte kép arról, hogy miképpen fogadják a franciák nagy nemzeti szerencsétlenségüket. Idézetek a nagy párisi lapokból; vélekedése a franciákért rajongó madridi sajtónak; tehát csupa olyan adat és forrás, amely a franciák iránt való szeretet forrásából fakadt. És ez a forrás sötét, iszapos, kétségbeeséstől zavaros hirtetket vet ki magából. Franciaországnak vége

vége van annyira, hogy a nép most már forradalomra sem képes, ahhoz sincs ereje, hogy hóhérait, a Poincaré—Izvolski—Delcassé-bandát kiirtsa.

Itt következik a tudósítás:

Madrid, szeptember 7. Párisból jelentik az Epoca című nagy madridi lapnak:

A francia hadvezetőség tudvalevően megszüntette a harctéri jelentések kiadását. Éppen ezért a legelőkelőbb párisi újságok is kénytelenek a fantáziához fordulni értesüléseikért, vagy pedig mende-mondákat közölnek. Így történik meg, hogy például a Verdun közelében lejátszódott hatalmas csatáról a Figaro így ír:

— Amint nem volt oka a francia népnek kétségbeesni az egyszer már elfoglalt Mulhouse kiürítésekor, ép úgy nem szabad komolyan megijednie arra a hírre sem, hogy az ellenséges seregek már Longwin és Spincourt közelében mutatkoznak. Valaki, aki most érkezett Verdunból, arról értesít bennünket, hogy országunknak ez a része nincs elárastva a német csapatoktól, csupán ulánusok száguldoznak arra felé, akiknek lovastüzérsége nem irtozik a védtelen falvak felperzselésétől.

Már a harctéri jelentések megszüntetése is nagy elkeseredést okozott, de a francia vezérkar tartogatott a nép számára egy még szomorubb rendszabályt is. Ugyanis megszüntették augusztus 25-től kezdve a halottak és sebesültek lajstromának a közlését is, ami a legkegyetlenebb eljárás, mert minden csata hírére millió és millió család remeg és öltözködik gyászba, hiszen senki sem tudhatja, ki maradt ott a csatamezőn. Ezt az embertelen és semmiféle hadi érdekekkel meg nem magyarázható eljárást így okolta meg a francia hadvezetőség hivatalos irásában:

— Avégből, hogy ellenségeinknek ne adjunk semmiféle áruló adatot seregeink mozdulatairól, a kormány megtiltotta elesett és megsebesült katonáink számának a közlését, valamint azt is, hogy a háború áldozatainak neve, haláluk vagy megsebesülésük helye és napja nyilvánosságra kerülhessen. Azonban, hogy az érdeklődő családok mégis kaphassanak felvilágosítást, a kormány tudakozóirodát rendezett be a párisi Panthéon-negyedben, a Belle-chasse-utcában. Az egyetlen információ, ame-

lyet ez a hivatal adhat, így fog hangzani: X. Y. katona meghalt a becsület mezején, vagy megsebesült, vagy nincs rajta sem a halottak, sem a sebesültek listáján.

De ez az iroda is csak némi idő múlva fogja megkezdeni működését, tekintve, hogy hosszas előkészültre és adatok kinyomozására van szükség.

Igy hangzik a kormány üzenete a néphez. Hidegen, keményen, véstíjósólán. De ugyanekkor a kormány lapjai igyekeznek más uton hatni a népre, szidják és becsmérelik a németiséget hihetetlen mértékben és nem kisebb ostobasággal. Például az egyik lap így ír:

— A németek úgy mennek az ütközetbe, mint a szarvasmarhák a vágóhídra. Azt is megtiltják nekik, a halálbüntetés fenyegetésével, hogy hátrafelé tekinthessenek.

Az erődök ostrománál mint az alvajárók közelednek a falakhoz, a fegyverük csöve az ég felé mered, úgy tartják a puskát a kezükben, mint parádék alkalmával és célzás nélkül puffogatják el töltéseiket.

Ilyen körülmények között természetesen, hogy a lakosság is, a sajtó is elvesztette bizalmát, bátorságát egyaránt. A nép mint a förtelmek helyéről menekült el Párisból a erről a menekülésről a Petit Parisien a legelterjedtebb és legharciasabb francia újság így ír, a kétségbeesés legőszintébb hangján:

— A lyoni pályaudvar — írja Pichon volt külügyminiszter lapja — rendkívüli, történelmi képet mutatott ezekben a napokban. A remegő hatalmas tömeg valósággal megostromolta. Nem lehet mást látni, csak vonagló arcokat, amelyeken végigomlik az izzadság, a kimerültség és szomorúság verejtéke. Az udvarban, ahová csak nagy fáradsággal sikerül bejutnunk, a távozók ezreit látjuk, akik szinte öntudatlanul, révedezve, petyhüdtlen hevernek. Kis gyermekek, akikkel már egy-két napja ott tartózkodnak a szüleik, sírnak. A levegő borsalmas, az illat elviselhetetlen. A közegészségügynek a követeléseit a tömeg csak rendőri kényszerítésre teljesíti...

Páris retteg Vilmos császártól.

Zürichből jelentik: Bordeaux tele van idegenekkel és állambizalmokkal. Beláthatatlan hosszúságu vonatokon szállítják nemcsak a miniszteriumok hivatalnokait és irattárát, hanem az összes párisi bankok érckészletét és értékpapirjait is. Természetesen rendkívül nehéz a sok menekült Bordeauxban elhelyezni. Poincaré és felesége ugyanabban a praefektúrában laknak, amelynek erkélyéről az elnök néhány héttel ezelőtt bombasztokkal teli népgyűlési beszédét tartotta.

Párisban lesújtó hatással volt a kormány távozása és ezt a vég kezdetének tekintik. Az újságok alig tudják politikai ügyek alá takarni ez elhatározás miatti izgalmaikat. A „Journal des Debats” írja: „Tudjuk, hogy Németországnak, most nincs ideje, mint 1870-ben Páris ostromolni. Vilmos császár elhatározta, hogy egy kézmozdulattal több pozíciót elfogja. benyomulásával rémületet kelt és így a kormányt kapitulációra, vagy béke-elő tárgyalásokra kényszeríti. Habár nem hisszük, hogy terv sikerülhetne, de a kormányának mégis védekeznie kell ilyen eshetőséggel szemben is. Mindeközben el kellett hártani a egy rapit invázió elől el kellett szállítani az okmánytár és más értékes dolgokat. Ebből világosan kitűnik, hogy a párisiak már számítanak a győzelemre. Tegnap 50.000 menekült érkezett Párisba északról, akik valamennyien Gare a Nordban kaptak élelmet. Párisban kocsiból van, ami egy új ipart teremtett: ezer és ez

kézikoosi került elő hirtelenében s ezen mennek az emberek, ezen viszik az árukat. A kulliknak beállott kocsisok még humorban sem szenvednek hiányt: taxamétert alkalmaztak az emberi erővel vont kocsikra.

A francia sajtó minden reménysege az orosz hadsereg, amely gőzhengerként fog működni. *Hanotaur* a *Figaro* vezércikkében kijelenti, hogy a franciák feladata megakadályozni a németeket abban, hogy csapatokat küldhessen nyugatról keletre, hogy ezáltal az orosz elant megtörjék. Páris most éjszánkánként sötétségbe van burkolva, annyira — mondja egyik lap — hogy szinte ardőben érzi magát az ember.

Hadisáro francia városokra.

Budapest. (Hivatalos.) Berlii jelentés szerint a németek Lille városára hét milliót,

Amiens városára fél millió hadi kárpótlást rőtak ki. (Miniszterelnökségi sajtóiroda.)

Német győzelmek a belgák felett.

Budapest (Magyar Távirati Iroda cenzurálva.) *Ostende*: A német seregek tegnap Brüsszeltől északnyugatra, *Gent* és *Antwerpen* közt előnyomultak. A két város közt minden összeköttetés megszakadt. Vordegemnél tegnap harc volt, a belgák visszavonultak. Coninek őrnagy fején találva meghal.

Elfogták a németek Poincaré levelét.

BUDAPEST. (Távirada. Cenzurálva) München. Egy bajor tiszttelenti a nyugati harctérről, hogy Nancynál néhány francia repülőgépet lelőttek, köztük azt az aviatikust is, aki Poincaré levelét vitte a cárhoz.

Derék csapataink ezt a támadást véresen verték vissza. Példátlan sikere hadseregünknek, hogy a Timok divízió teljesen el van pusztítva sennek a szerb elítosapatnak majdnem a fele el van fogva. Egy vékony határvédelmi vonallal ilyen eredményt nem lehet elérni. Fel kell tehát tételeznünk, hogy a Drinánál, a Szávánál és a Dunánál mindenütt erős és sűrű csapataink állnak, amelyek készek minden betörési kísérletet azonnal visszaverni. Ebből az következik, hogy a monarchia Oroszország ellen a rendelkezésére álló teljes haderőnek egy erősen csökkentett részét csoportosította.

Milyen ezek után az első négy hétnek a mérége?

Krasznik és Lublin között Dankl egy hét alatt kétszer vert meg egy orosz hadsereget. Zamosc és Komarow közt az Auffenberg sereg egy másik orosz hadsereget tört teljesen össze és vetette vissza, elvette ágyuparkjának a felét és elvágta az orosz keleti seregtől. A mérleg követel oldalán tehát két megvert orosz sereg áll. Mi van a tartozik rovaton? Egyedül Lemberg kiürítése, egy — mint többször beigazolódott — évek óta előrelátott, az adott feltételek mellett stratégiai okokból elengedhetetlenül szükséges intézkedés. De hadseregeink közül még egyetlenegy sem vertek meg az oroszok, ezzel még a pétervári kommunikék sem dicsekedhetnek. Keleti seregünk, amely most Lembergől nyugatra áll, teljesen operáció-képes állapotban van s pedig nemcsak biztos állása miatt, hanem szelleme és fizikai állapotánál fogva is, amelynél nem mutatkoznak azok a tünetek, amelyek egy leveretés után szoktak jelentkezni. Ennek a seregnek akció-képessége csakhamar ki fog tűnni, még pedig határozott, félreérthetetlen tettekben.

Eddig ebben a háboruban, amelyet Oroszország ellen viselünk, minden tervszerűen történt. *Semmi sem esett meg az északkeleti harctéren, ami vezérkarunk előleges számításával bármely tekintetben is ellankeznék.* A számadás hajszálnyira egyezik és az operációk minden tekintetben oly kifogástalanul végződtek be, mint az ezarágú mozgósítási processzus. A németek, akiknek katonai itéletére bizhatunk, osodálatraméltó elismeréssel szemlélik hadseregünk eddigi tevékenységét és bizalommal tekintenek további működése elé. Közvéleményünket ez büszkeséggel és bizalommal tölti el. Sziklaszilárd az a bizalom, amelyet derék csapataink hősiességébe helyezünk, dicsőség-koszorúza fegyvereik igazolni fogják ezt a bizalmat a jövőben is.

Csaták folynak Lemberg körül.

(Khuen-Hédervári Károly gróf a német vezérkar dicséretét hozta haza. — Megvert orosz gárdaezred.

— Saját tudósítónk táviratai. —

Budapest, szeptember 9.

Khuen-Hédervári Károly gróf tegnap érkezett Budapestre Berlinből és mint a *Pester Lloyd* értesül, a nemzeti munkapártban igen érdekes nyilatkozatot tett németországi tapasztalatairól. A nyilvánosság részére legérdekesebb az az elbeszélés, amelyben jellemezte, miként itélkeznek Németország összes komoly faktora, katonaiak és politikaiak a mi hadseregünk teljesítményéről. A gróf, akiről tudott dolog, hogy élesszemű megfigyelő és el tudja választani a szóvirágból az értékes magot, joggal tarthat tehát számot arra, hogy szavai a közvélemény felvilágosítására mérvadóknak tekintessenek.

Khuen-Hédervári Károly gróf a leghatározottabban azt állítottak, hogy a német birodalom legmérvadóbb körei a mi hadseregünknek Oroszországgal szemben tanúsított haditényeit épol lelkesedéssel ismerik el, mint a német haderőt, ugyanazzal az elismeréssel és osodálattal, amellyel a német győzelmeket büszkén emlegetik, nyilatkoznak Németországban arról a sikerről, mellyel a monarchia hadserege nehéz feladatát teljesíti.

— Épen azokban a napokban időztem Berlinben — mondotta a gróf politikai barátai körében, amikor Lemberg kiürítésének híre oda érkezett. Mindenütt azt az itéletet hallottam, hogy hadvezetőségünknek ez a lépése egy stratégiai szükségesség volt és mint ilyen a német nagy vezérkar is már évek óta előre látta, helyesli, sőt minit feltétlen szükségést tekintti. A német birodalom összes komoly körei megértéssel emlékeznek meg arról a hősiességéről, amelyet hadvezetőségünk azzal tanúsított, hogy magasabb stratégiai szempontokért, amelynek helyessége különben nagyon rövid idő múlva bebizonyul, nem vette tekintetbe az esetleges elkedvetlenedést, amelyet Lemberg kiürítése laikus körökben kelthetett és szilárdan elhatározta magát erre a lépésre, a mely mindkét vezérkar operációs terveiben előzetesen már benne volt. Németországban ép úgy, mint nálunk évek óta a legkimerítőbb tudományos apparátussal eldöntött kérdés volt Lemberg sorsa abban az esetben, ha az orosz offenziva Kelet Galícia ellen irányulna. Ez a probléma a német katonai irodalmat és praktikusan a hadi-iskolákat nagyon behatóan foglalkoztatta és épen úgy, mint nálunk, nem volt a szakörökben nézeteltérés afelett, hogy bizonyos maga-

sabb stratégiai szempontok, bizonyos viszonyok bekövetkeztével Lemberg időleges kiürítését és egy nyugatibb erősebb pozíció elfoglalását szükségessé teszi azért, mert az egész hadjárat kimenetelére az döntő befolyással lesz. Németországban távolról sem itélik meg hadseregünk teljesítményeit ebből az egy tényből. Nagyön jól látják ott, hogy hadseregeink azáltal, hogy részben támadólag hatoltak be Oroszországba, másrészt pedig feltartóztatták az orosz tulerőnek előretörését, osodálatraméltó és dicsőséges haditéteket vittek végbe.

Ez az itélet — mondja a *Pester Lloyd* — bizonyára megerősíti a magyar közvéleményt hadseregünkkel szemben már eddig is táplált elismerésében.

Emellett még egy körülményt kell fontolóra venni: azt, hogy az ellenünk felvonult orosz hadsereg rettentő számkell erejével szemben még nem is állítottuk oda a mi egész haderőnk. Hadseregünk egy része délen, Szerbia ellen dolgozik és épan a mitroviczai czata bizonyítja, hogy milyen veszélyes meglepetések ellen kell készen állnunk és igen tekintélyes erőket kellett határaink védelmére Szerbiával szemben visszatartani. Amit a szerbek megkíséráltak az egy rátöréstartadásakartlenni.

Lemberg körül megkezdődtek újból a harcok.

Budapest. Hivatalos jelentés. Bécs, szeptember 9. Hivatalosan jelentik: Lemberg körül ma új csata kezdődött.

Höfer vezérőrnagy a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest. (Távirada cenzurálva.) Hivatalosan jelentik, hogy Lemberg körül a harcok újból megkezdődtek. A harc rendkívül kedvező időben áll az egész vonalon.

Budapest. (Cenzurálva.) *Pester Lloyd* jelenti német katonai forrásból: Északi harctéren idő kell, míg szükséges intézkedések megtörténnek. Ugyanez volt a helyzet Keletporoszországban. Orosz offenziva nálunk is olyan szomorú kimenetelű lesz, mint ott.

Újabb német győzelmek az oroszokon.

BUDAPEST. (Hivatalos.) A berlii *Wolf-ügynökség* jelenti Breslauból: Az itteni helyettes főparancsnok a következőket közli: Sziléziai Landwehr csapataink győzelmes csaták után az orosz gárdaezred és a harmadik kaukázusi

ezred tizenhét tisztjét és ezer közlegényet foglyul ejtettek. (Miniszterelnöki sajtóiroda.)

Varsó parancsnoka cöfol.

Berlin: (Távirada. Cenzurálva.) Turbin generális, Varsó katonai kormányzója felhívást adott ki, amelyben megcöfolja azokat az elter-

jedt híreket, amelyek szerint Varsót harc nélkül akarnák feladni. Felhívás kijelenti, Varsó meg van erősítve, kelet felől el van zárva, csak Visztula felől közelíthető meg.

Lengyel önkéntesek hődolóata.

Budapest. (Hivatalos.) Bécs. Zgorosky gróf, az urakháza tagja, a bécsi lengyel-bizottság elnöke, a lengyel légió első századának a harcra indulása alkalmával öfelségéhez hódoló táviratot intézett, amelyre öfelsége katonai irodájából ma a következő távirat érkezett Zgoroskyhoz:

— Ö császári és királyi apostoli felsége a lengyel légiók első századának a harcra indulása alkalmával kifejezett loyálisát kegyesen köszönettel tudomásul venni méltóztatott. Bolfras (Ministerelnökségi sajtóosztály.)

A Timok-divízió pusztulása.

Budapest: Az Est cenzurázott jelentése: A Timok-divízióból a mitrovicai ütközetben hétezerrel több elesett. Megállapíthatatlan azoknak a száma, akik a Szávába futtak.

Szerb vasutak elpusztítása.

Budapest: (Táviróda cenzurálva.) Szalóniki: Ide érkezett jelentések szerint bolgár felkelő bandák ismét elpusztították Ghergeli közelében a szerb vasutak egy részét.

Felfordulás Szerbiában.

Budapest. (Táviróda. Cenzurálva.) Szófia. Itteni lapok jelentése szerint Szerbiában teljes a felfordulás. Orosz és szerb forradalmárok között valóságos utcái harok vannak különösen Délszerbiában.

Nikita szíve vágya.

Budapest. (Táviróda. Cenzurálva.) Milano. A Corriera dela Sara munkatársa előtt Nikita kijelentette, hogy szándéka Szkutarit újból elfoglalni.

Bombázzák Osztendét.

Budapest. (Hivatalos.) Rotterdam, szept. 9. A német haderő Osztendé bombázására készül, hol újabb angol csapat szállítások folynak. (Ministerelnökségi sajtóiroda.)

Aradi járásbíró visszatérése a déli harctérről.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 9.

Ma este ismét néhány sebesültet szállított Aradra az Aosev. Szeged felől befutó személyvonata. A sebesültek a déli harctérről jöttek, a hol a szerbek legutóbbi támadó kísérlete és törbeesése alkalmából kaptak sebet. Az Aradra jött sebesültek között volt az aradi igazságszolgáltatás ügynek egyik ismert és köztiszteltetben álló munkása, akit rövid idővel ezelőtt vittek el csapatával délre és most, néhány nap multával már sebesülten tért haza.

Az aradi járásbíró egyik büntető járásbírája, aki már túl van a katonaköteles koron és a népfelkelőknek szóló behívási parancsra vonult be, a háborus szükségleteknek megfelelően alakított új csapatformációk egyikénél teljesített mint hadnagy szolgálatot. Nincsen egy hete sem, hogy a járásbíró csapatával együtt utra kelt rendeltetési helyére. A déli határhoz közel helyezkedett el az Aradról indult csapatost és így közel voltak azokhoz a csatározásokhoz, amelyek a Timok-divízió megsemmisítéséhez vezettek. A harcokban előljárt a járásbíró is, aki ezuttal csirkepörök és mindennapos aszszonyi becsületsértések helyett szerb csapatok elintézésével foglalkozhatott. Egy szerb srápnel

ott robbant szét a járásbíró csapata fölött és az egyik srápnel-szilánk a járásbíró ballábát érte. A kötözöhelyen kapott első kötéssel szállították Aradra a járásbíró, akit itt a liceumban levő tartalékkórházban helyeztek el.

Az állomáson számos ismerőse üdvözölte szeretettel és részvétellel a sebesültet. A járásbíró elmondta, hogy csapatával együtt a harcra vonalra került, ahol erős srápnel- és fegyvertüzeltést árasztottak reájuk a szerbek.

— Az egyik srápnel — mondotta — csaknem közvetlenül elöttünk pattant szét. Abban a pillanatban fájdalmas melegséget éreztem a lábamon: a srápnel szerterepülő szilánkjai közül az egyik megsebesített. Az ütközet további folyamáról már nem tudok, mert engem a harcra vonal mögé a kötözöhelyre vittek. Hallottam, hogy diadallal végződött az ütközet. Tegnap indítottak utnak sebesülten és most itt vagyok. Az orvosok véleménye szerint sebesülésem, ha komplikációk nem lesznek, gyorsan gyógyul.

A járásbíró elmondta még, hogy tudomása szerint a Száva-menti ütközetbe mi egyenesen becsaltuk a szerbeket, akiknek teljes divíziója megsemmisült ott.

Aradon járt francia kém.

(A belügyminiszter leirata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 9.

Ilyenkor háboru idején, s a háboruk után sok szó esik a kémekről. A balkán háboru idején például olyan cikkeket olvastunk, amelyek szerint a bolgár vezérkar több tisztje mint bozárus járta be Törökország főbb városait és kikémlelték a nevezetesebb várakhoz vezető rejtett utakat. Az 1870-71. évi porosz-francia háboru után megállapították, hogy Moltke Helmut, a vezérkar főnöke mint turista járta be Franciaországnak stratégiailag fontos helyeit, s így jobban ismerte Franciaországot a francia vezérkarnál is.

Kémekkel minden ország dolgozik. De az más kérdés, hogy a kémek tudnak-e valami jelentékeny eredményt elérni, vagy csak arra szolgálnak működésük, hogy minél több pénzt pumpoljanak ki megbízóiktól. Az a leirat, amely ma érkezett Varjassy Lajos polgármesterhez, azt igazolja, hogy Magyarországon is megpróbálkoztak a vándorkémek. Ilyen vándorkém volt többek között az a francia kém is, aki mintegy nyolc hónappal ezelőtt Aradon tartózkodott és gyanus viselkedésével magára terelte a figyelmet. A jó megjelenésű francia Leon Sternnek mondta magát és gépalkatrészek eladásával foglalkozott.

A finom francia azt mondta, hogy egy nagyobb francia gyárnak a megbízottja s a cégnél készült gépalkatrészek a legtekélyesebbek és legolcsóbbak a világon. Végigjárta az összes nagyobb cégeket, még azokat is, akikről tudta, hogy nincs szükségük gépalkatrészekre. Így például a város háza és különböző közhatóságokban is megtordult. Itt-ott a külügyi helyzet iránt is érdeklődött és ama vélemények adott kifejezést, hogy a háboru egy éven belül ki fog törni Európában.

— Hogyan látják Magyarországon a helyzetet?

— Szeretnék-e, ha háboru lenne?

— Biznak-e nagyon a hadseregben?

Ilyen kérdéseket is tett föl a ravasz francia különböző tiszteketben, hivatalokban. Azonban oly ügyesen eresztette ki a kérdéseket a száján, hogy csak keveseknek okozott komoly gondot. Ugy látszik azonban, hogy Leon Stern ur nemcsak Aradon hintette el véleményének és jóslásának virágait, hanem több helyen is, végül illetékes helyen is tudomást szereztek róla. Erre vall az a leirat, amely ma érkezett a polgármesteri hivatalba a belügyminisztériumból. A leirat arra hívja fel a polgármesteri hivatalt, hogy adjon pontos adatokat Leon Stern aradi bolyongásairól, nyilatkozatairól és szimatolozásairól, mert a különös francia férfi kém volt. Az aradi polgármesteri hivatal most széleskörű kutatást indított meg Leon Stern itteni kémkedése iránt.

HIREK.

— Pejacsevics gróf miniszter életjét adott magáról. Eszékről jelentik: Pejacsevics gróf horvát miniszter ma a francia fogságból táviratozott fiának, hogy jól érzi magát és a nagyobb pénzküldeményt megkapta.

— Kinevezés. Budapestről jelentik: Sélley Barnabás főügyész helyettesét a király kuriai bírónak nevezte ki.

— Barabás Béla hazajöhet. Bécsből jelentik: Az Egyesült Államok kormánya elhatározta, hogy a magyar tartalékosok egyenruha és fegyver nélkül elutazhatnak. Huszezer tartalékos kel utra, velük jön Barabás Béla és Hédervári Lehel is.

— A Jogállam háborus füzeté. A Jogállam most megjelent szeptember-októberi kettes füzeté kizárólag a háboruval kapcsolatos jogi intézkedésekkel foglalkozik. A Jogállam e kettes füzetének ára 6 korona. Megrendelhető a Jogállam kiadóhivatalában Budapest, IV. Hóvas-utca 7. sz.

— Halálozás. Fonyó Dezső m. dombogyházi állatorvost súlyos gyász érte: neje, szül. Tröster Szidi ma hajnalban elhunyt. Az alig három éves házasság után meghalt, fiatal asszonyt férjén kívül gyermekei: Matyó és Laci, továbbá nővérei. Tröster Józsa és Terka gyászolják.

— Adományok a Vöröskeresztnek. A polgármesteri hivatalban az aradi Vöröskereszt részére a következő adományok történtek: — Bácskai Béla dr. kötőgyapot beszerzése céljából 42 korona. Első Gyulai Keuyérgyár 300 kilogram kenyér, Sebestyén Mór 25 korona, Stauber Pista, Jancsi és Margit 42 korona 50 fillért (öt kilogram kötőpamutra) Steiner Miksa és neje 100 korona, Elek Oszkár dr. 5 korona.

— Kisasszony napi bucsu Máriaradnán. Az őszi nagy bucsut esendben tartották meg. Elmaradt a szegediek különvonata, elmaradtak a zarándok csapatok, a bucsusok ezrei. Ott, a hol máskor e napon 15-20000 hívó ájtatos zsolzsomája tette hangossá a tereket, utcákat, most néhány, a közeli vidékről ide vetődött egyén volt látható. — A rendes templomlátogató közönség gyűlt egybe, vidékiek alig-alig elvélre. A bucsukból élé áruosarnokok bérlől, az iparosok, kiknek egész jóvedelmük, megélhetésük a bucsukból ered, ezuttal mitsem árultak.

— Ügyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

A NEPTUN MAROS FÜRDO R. T.

IGAZGATÓSÁGA FELKÉRI A T. FÜRDOZO KÖZÖNSEGET, MIVEL F. HÓ 15-ÉN A FURDO-TELEPET BEZÁRJA, SZIVESKEDJEN FÜRDŐRUHAJUK HAZAVITELERŐL MIELOBB GONDOSKODNI. 4920

— Jakobi Gyula fogtechnikus szabadságról visszaérkezett és működését Szabadságtér 4. sz. alatt ismét megkezdte. 4855

— A Gambrinus vendéglő korthelyiségében, kedvezőtlen idő esetén a nagytermében ma és a következő napokon Bőszörményi Béla komikus igazgató tamburica daltársulata kiváló magyar műsorral hangversenyes. Szabad bejáratot.

— Zongorá oktatást vállal Masanzker Bőske Bécsben államilag képesített oklevéles zongoratanárnő. Andrassy-tér 11. II. em. 4917

— Thermosok, tábori kulacsok minden nagyságban állandóan raktáron, ugyiszintén kórházi felszerelések u. m. ágytálcák, urin-fűzők, itató, köpöcsészék, mosdók por. és szománóból legjutányosabban beszerezhetők. Fischer Mór Arad, Andrassy-tér 25. Városi és megyei telefon 568. 4915

— A szülők az iskola-beiratás alkalmával ne mulasszák el Fischer Simon Nagy Aruházát Arad, Szabadságtér 12. sz. alatt felkeresni, ahol az internátus által előírt összes szükségletek iskolás gyermekek részére legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban beszerezhetők. Különös nagy raktár van iskolatáskák, fehérnemű, kalapok, sapkák, esernyők, nyakkendők, harisnyák és még ezerféle cikkben. 1989

— Nyomtatvány-rendelők b. figyelmébe! Nyomtatványokat a rendkívül állapotok dacára — egyelőre még — zavartalanul szállítunk. A legegyszerűbbtől a legizsételibb mindennemű nyomdai és könyvkötészeti munkát vállalhatunk áremelés nélkül a legrovidebb időn belül elkészít. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság. Aradi csanádi egyesült vasúti palotájában.

— Új és használt iskolakönyvek Kerpel könyvkereskedésében már kaphatók. Tiszta állapotú használtak felárban.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A magánkutatók. (Amerikai detektívjeleket az Urániában) Egy kiváló detektívjelet mutat ma be a színház. Valamely zsarolási ügyet két ügyes magán-detektívre bízta. Az amerikai detektívek minden ügyességüket, minden találékonyságukat latba vetik, hogy megbízásuknak jól megfeleljenek és a nem kevésbé ügyes kalandorokat leleplezzék. Számátlan izgalmas kalandon át üldözik őket, míg végre sok veszélyes csapdán, sikerült és kijátszott fogáson keresztül, melyek a végéig csigázzák a nézők érdeklődését, diadalt aratnak és a zsarolók és pénzhamisítók lépre kerülnek. A kitűnő jelenetnek, mely állandóan izgatottságban tartja a nézőt, főleg az kölcsönöz kiváló érdekességet, hogy a detektívek egyike, Kate, a női nemhez tartozik és mindamellett a legnagyobb vakmerőséggel, bátorsággal és ügyességgel száll szembe a minden pereben elője tornyosuló akadályokkal és veszedelmekkel. 5

* Izgalmas kalózdrama az Apollóban. Csütörtökön tartalmas új műsort mutat be az Apolló-színház. A Szerbia hadat üzen című kacagtató filmkomédiát drámai tárgyú filmek bemutatása követi az Apolló változatoságban gazdag repertoárján. A csütörtöki premírműsornak két nagy szezonsligere van. Az egyik egy felette idegizgató tengeri kalózdrama, amelynek izgalmas eseménye valóságos lebilincseli az érdeklődést. „Feledés a fekete lobogóban” ez a címe a drámanak, amely nemcsak a címénél fogva tarthat számot nagy érdeklődésre, hanem a kiállítás és a technikája is nagyszabású. A másik sláger: A mandarin, hasonlóan idegizgató kózhistória, amelynek tárgyánál fogva aktualitása is van. Ez a dráma

8 felvonásos és magasan felette áll a hasonló zsánerű moziképeknek. A fenomenális műsort rövidebb kacagtató képek egészítik ki. Az első előadás pontosan hat órákor kezdődik. 3

* „Schylock, a krakkói bankár” közkintrára legközelebb az Urániában. 5

* Az aradi zenekonzervatóriumban Szabadságtér 21. a beiratások f. é. szeptember hó 1-én kezdődtek. Müttermüller József igazgató. 4681

* Európa és egyes államok háboru-térképei Kerpelnél kaphatók. 114

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.

Óvás!

Felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a közeledő iskolaidényre szükségendő használt tankönyvekből saját érdekükben és egészségi szempontból tiszta példányokat vásároljon. Célszerű tehát az alanti cégnél már most beszerezni, hol felárban a legtisztább tankönyvek tetszés szerint kiválaszthatók.

Décsi Géza

könyv- és papirkereskedése Arad, Forray-utca. Hunyadi-palota. Telefon 902. Megrendelések vidékre is legmegbízhatóbban elintéztetnek. 4861

* Az ezen rovat alatt közöltéért nem vállalunk felelősséget.

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgörce, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hozzuk és azzal magunkat, és családjunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák és hogy az emberi körme alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer Szent Imre szappannal vagy Carboform szappannal megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Költözködők

figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 8361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Ugyes, megbízható vas-,
fűszeres

segédet

keres 4923

Weisz János, Marosillye.

A. N. É. SZÜLŐK FIGYELMÉBE.

MAGÁN ELEMISISKOLA MEGNYITÁS.

Aradon a Kazinczy-utca 3. szám alatti magán elemi leány- és fiú-iskolában a beiratások szeptember 10-én, az előadások pedig szeptember 15-én kezdődnek meg. 4931

Új húscsarnok.

4910

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy ma reggeltől kezdve **Thököly-tér 7. szám alatt** — a kis posta mellett — húst mérek ki. Helyszüke miatt egy óra rövid ideig csak sertéshússal, tiszta olvasztott zsírral, nyers zsíros szalonnával és mindenféle kolbászneművel szolgálok. Régi vevőim bizonyára ismerik üzletszoliditásomat, valamint azt, hogy mindig a legolcsóbb húst mértem ki s midőn az ő támogatásukat külön is kérem, vagyok teljes tisztelettel

Dezsőfi (Deutsch.)

Hirdetmény.

Pa szeptépi bérletem megszünte folytán az ottani összes gazdasági felszerelés és élő állatok, u. m.: muraközi anyalovak, csikók, fejőstehenek, növendék jószág, angol hus anyajuhok, stb. szabad kézből, a helyszínén eladó.

Háberéger György

Pa Szentpál. Vasut és postaállomás Sofronya. 4902

Alapított 1850. Alapított 1850.

Krispin József

zongora üzlete

Arad, Deák Ferenc utca 28. sz.

A legjobb bel- és külföldi gyárakból való

zongorák

3033

nagy választékban készletben vannak és 200 koronától 3000 koronáig kaphatók. Zongora avítások és hangolások ugy helyben mint vidékre a legjutányosabb díj mellett saját szaképzett segédem által eszközölnék.

Zongorák és pianók mérsékelt havi bér mellett a n. é. közönség rendelkezésére állanak.

Veszek

Legmagasabb áran
aranyat,

ezüstöt, gyémánt- és briliánt ékszertárgyakat

Deutsch Izidor

ékszerész

Weitzer J.-utca, Minorita-palota

Telefon 438. szám. 2038

Kereskedők figyelmébe!

Gyári jegyzés szerint fedezheti csokoládé és cukorka szükségletét.

Raktáron vannak:

Kugler-, Heller-, Fürth- és Manner-áruk. 4347

Gábor Miklós

ARAD, ANDRASSY-TÉR

18. SZ. Salacz-utcai rész.

TELEFON: 1059.

Telefon 987.

987. Telefon

Aradi kőszén és kokszt forgalmi vállalat.

Tisztelettel értesítjük a t. fogyasztó közönséget, hogy a téli szükséglet beszerzése céljából ajánlunk

I-66 rendű Zaberzei dió I. koksztot
I-66 rendű Porosz salon fűtő kőszén
I-66 rendű Vasaló faszenet,

Raktárunkból **Csernovits Péter-utca 24. szám** alatt átvéve.

Miután nagyobb mennyiség áll rendelkezésünkre. Uradalmakat és kisebb ipari lepeket is kielégítünk addig, a míg a vasúti forgalom helyre áll. Ajánlatosnak tartjuk, ha már most biztosítja téli szükségletét, mert előre láthatólag később nehézségbe fog ütközni. 501

Ezennel szives tudomására adom a t. c. érdekelteknek, hogy

Váradi Béla és Társa

budapesti üvegműipari és tükörgyári vállalat képviselőjét Arad és környékére átvettem. Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy fenti elismeréséig kitűnő készítményeit a legjutányosabb árakban szállíthatom. Egyes csiszolt tükrök és üvegek is megrendelhetők. Megvakult tükrök újra fonszírozása elvállaltatik. — Kilincsvédők csiszolt üvegből olcsón kaphatók. E szakmába vágó mindennemű minták nálam megtekinthetők, kitűnő tisztelettel. 4911

Freimann József

Weitzer János-utca 9. szám.

Telefon 912.

Izr. leányinternátus.

Van szerencsém a m. t. helyi és vidéki szülőket értesíteni, hogy szeptember hóban egy internátussal egybekötött magániskolát nyitunk,

ahol elemi- és polgáriiskolás leánykák gondos nevelésben és tanításban részesülnek, itthon, vagy kívánatra — ha az iskolák megnyílnak — bármely iskolába rendszeres növendékként beíratatnak. Ugyazintén bejáró növendékeket is elfogadunk. — Külön tárgyak: zongora, festés és művészi kézimunkák. Személyes, vagy levélelbeli megkeresésekre készséggel ad felvilágosítást az intézet tulajdonosa

Stern Ilonka,

okl. tanítónő

Arad, Tököly-tér 7., I., 13.

4808

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári rak-
tára.

Gyermekkoscsik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és já-
tékárú üzletében 1861

Arad, Szabadság-tér 21.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vattával.
Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-
tőzsdében. 2171

Használt kerékpár

megvételre kerestetik.

4895

Ajánlatokat Losonczy Lajos ék-
szerészhez Arad, Szabadság-tér.

Kalmár József

villanszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fő-
zőedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket.

Sengyel Gyula,

műlakatos,

épület és vasszerkezeti műhelye

ARAD,

Deák Ferencz-utca 38.

6984

Tanulók felvétetnek.

Uj mézárós és hentes üzlet!

A n. é. közönség tudomására
adom, hogy Tököly Imre utca
5. számú házában higienia tiszta-
ságnak megfelelő

mészáros és hentes üzletet nyitottam,

ahol a nap bármely szakában a
legjobb minőségű husok kaphatók
pontos kiszolgálás mellett. 4361

Szives pártfogást kér:

Gyurkovits József.

Wajdits György

„TURUL“

gyógyszertárában

(Karolina-u. és Fejenc-tér
sarok.)

Az összes kül- és bel-

földi különlegességek

és drogeria cikkek dro-

geria árban kaphatók. 6948

Vizveze-
ték és csator-
názási vállalat

hol mindennemű csatornázást, viz-
vezeték, fürdő-, klosett, mosdót,
szivattyus kutak felszerelését és ja-
vitását elvállalom s raktáron tar-
tom. Nagy javító műhely. 26 évi
tapasztalataim elég biztosíték, hogy
t. rendelőknek az elvállalt mun-
kát pontosan és olcsón eszközölöm
ugy helyben, mint vidéken. A
nagyérdemű közönség nagybecsű
pártfogását kéri. 6946

Mókos Márton
vizvezeték szerelőmester
ARAD, Fábrián-utca 12. sz.
Telefon 748. ::: Jóházból való
fiúk tanulóknak azonnal felvétetnek

Figyelmeztetés!

Miután az

„Aradi Ibolya Crème“-met

utóbbi időben utánozták, hogy a nagyérdemű
hölgyközönséget a félrevezetéstől megóvjam, az

„Ibolya Crème“

elnevezéshez a „DORE“ szót is csatoltam. —
Saját érdekében tessék csakis oly Ibolya
Crémet vásárolni, melyen az

„Ibolya Doré Crème“

felírás látható. Ara 1 tégelynek
1 korona. Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában Arad, Andrássy tér 22. sz.

továbbá Berger Gyula, Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Kárpáti János, Ring
Lajos és Vojtek Kálmán urak gyógyszertárába, valamint Vojtek és Welsz,
Hansu Nestor és Török Andor és Társa urak drogériájában. 10

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elne-
vezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely
a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen
elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes,
izzadó arc bőrű egyéneknek, de használhatja bárki is
estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapotrtra vagy rongyra
öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, ame-
lyet a **HELACIT** azon percben előidézik. Az arc olyan
lesz, mintha valami lehelet finomságu harmattal (a gyü-
mölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában. 1224

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Saját lakással bíró

kellemes nő tisztességes ismeret-ségöt keresem. Választ „Lepain” jellegre a kiadóba kérek. A lapban jelezni kérem. 4928

ELLÁTÁS.

Iskolás fiukat

teljes ellátásra elvállalok, esetleg zongora használatával. Cím Magyar-utca 6., háztulajdonosnál. 4837

Egy vidéki iskolás

jobb családból való fiu teljes ellátásra felvétetik url házban. Bővebbet szíveségből Rothstein Mór fűszer- és csemegekereskedőnél Arad. 4828

Intelligens osalád

1-2 gyermeket teljes ellátásra, gondos felügyelet mellett elfogad, József főherceg-ut 8. I. a. ajtó 17. 4906

OKTATÁS.

Engel Keresk. szaktanfolyama.

Gépirás. Gyorsírás. Könyvelés, 4 havi kurzusban alaposan elsajátítható. Tandíj havi 20 korona. Díjtalan állásközvetítés. Beiratkozás mindennap. Lázár Vilmos-u. 2. 4988

Zongora oktatást

kezdőknek és haladóknak háznál és házonkívül is kitűnő módszer szerint elvállalok, Helm Domokos-utca 1. 4984

Polgári, gimnáziumi

és reáliskolai magántanulók biztos sikerrel előkészülhetnek, vidékiek teljes ellátást nyerhetnek az I. sz. fiuinternátusban Arad, Chorin Aron-u. 1. sz. 4785

A tanév kezdetével

elemi vagy polgári iskolai magántanulókat osztályvizsgára előkészített képzett tanítónő. Ugyanas francia és német nyelvből, melyet az illető országokban sajátított el, oktatást ad gyors eredménnyel. Cím a kiadóhivatalban. 4840

ALKALMAZÁST NYER.

Tanítónőt

keres I. sz. ur család falura 8 éves fiúcska mellé. Német nyelv kötelező, zongorázok előnyben. Cím Dr. Heves Kötégyán Biharmegye. 4900

Mérlegképes könyvelő

kerestetik, perfekt német és magyar levelező, ki jó bizonyítványokkal rendelkezik. Ajánlatok „Szorgalmas” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők. 4914

Övönőt,

szerezni igényt, keresek 6 éves kezdő fiúcska tanítására falura. Cím a kiadóban. 4926

Szerény igényű,

tisztességes, becsületos szakácsné, aki nagyon jól tud főzni, és tésztákat készíteni, felvétetik. Magános nő, - lehetőleg izraelita, előnyben részesül. (Deák Ferenc-utca 40/a. Étterem.) 4929

Szerény

háztartásom vezetésére gazdaszszonyt keresek. Cím a kiadóhivatalban. 4982

Ein bescheidenes

deutsches Frauen wird sofort zu einen 4 jährigen Mädchen aufgenommen. Stern Miksáné Apponyi-ut 8. I. 8. Vorzusprechen von 1 bis 2 Uhr in der Mittagsstunden. 4918

Irodai munkában

jártas leány felvétetik. Welszberger Mór Andrassy-tér 5. 4908

Fiatal leány

vidéki uri házhoz 2 kicsiny gyermek mellé felvétetik szeptember 15-re. Feltételek megírandók. Cím a kiadóhivatalban. 4899

ALKALMAZÁST KERES.

Szabónő

ajánlkozik ruhák, kosztümök készítésére. Cím a kiadóban. 4898

Hámentes

jőzan, szorgalmas, jó erőben levő férfi vagyok. Jegyzői irodában több évet töltöttem, gabona, fa vagy egyéb üzletbe könyvelőnek ajánlkozom. Cím Borsos Mátys Wido-venyecz János ur címen Magyar-egyháza. 4925

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékhelyiségekből azonnalra kiadó. Ertekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

Egy szoba

konyha és éléskamrából álló udvari lakás Apponyi Albert-körút 1. sz. alatt kiadó.

Kiadó lakás.

Andrassy-tér 25 sz. házban (Neuman palota) egy 4 szobából álló II. emeleti utcai lakás november 1-re kiadó. Bővebbet Neuman Testvérek városi irodájában. 4821

Egy

csinosan butorozott külön bejárattal utcai szoba azonnal kiadó, teljes ellátással is Florián-u. 4. 4928

ÜZLETEK.

Boros Beni-tér 1. sz. alatt egy nagyobb üzlethelyiség kiadó. 4858

Üzletberendezés

pult és stélási, fiókok nélkül, csakis csinos és jó állapotban kerestetik. (Deák Ferenc-utca 40/a. Étterem.) 4980

Jó forgalma

teljesen berendezett aradi szatócs üzlet italméréssel átadó, illetőleg bérbeadó. A bérlő nyagott mérsáros vagy hentes üzlettel is foglalkozhatik. Bővebbet Körösvölgyi pálinkarakatár Andrassy-tér 5. 4907

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Veszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Bleier Ignácz, Szent-Pál-u. 12. 4699

15 vagon

jó gyepszéna eladó Rada Juon Nyilku Ocsva u. p. Halmagyacsucs. 4927

Zongora,

irodaberendezés és varrógépek olcsón eladók. Arad kápolna-utca 2. ajtó 7. 4904

Legjobb fertőtlenítő szappan a Szent Imre szappan, különösen ajánlható oly egyéneknek, kik idegenekkel érintkezésük folytán fertőzéseknek vannak kitéve. A Szent Imre szappan bactericid hatását több vizsgálat igazolja, antisepticus hatása felülmúlhatatlan. Ára 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Kapható Földes K. és Hehs V. gyógyszer-tárában. 1224

KÜLÖNFÉLE

Szőrmék, ruhanemtek,

szőnyegek megóvására ajánlunk molykeveréket 20 és 40 filléres csomagokban, legfinomabb resublimált Naftalint, kiló 1 korona. Terpentin olajat, kiló 2 korona. Pachsuli levelet, kiló 3 korona. Rovarport szoró dobozokban 20 fillér, bádóg dobozokban 80 és 60 fillér. Légy irtó szereket, légy fogókat, Zacherlint, stb. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszer-tár Batthyány-utca. 1224

2000 koronával

jövedelmező vállalatához társ vagy társnőt keresek. Arad, postafiók 158. 4904

India fogcseppek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyészeti laboratóriuma Aradon. Székes készítményünk kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában.

Hehs-féle

Vasaschinabor. Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomor-bántalmak, láz, általános gyöngeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen ugy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca. 1508

Legjobb lugmentes

arc- és kéamosó a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi zsíradékokból készült, lugmentes, a legfinyásabb arcu hölgyek és gyermekek, csecsemők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-u., Hehs gyógyszer-tára Batthyány. 1224

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Érvényes 1914. szeptember 10-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsvonat reggel 8:20
Személyvonat délelőtt 11:42
Személyvonat este 9:39
Személyvonat reggel 5:00

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsvonat délben 1:25
Személyvonat este 7:25
Személyvonat reggel 5:45
Személyvonat délben 12:30

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:30
Személyvonat délben 1:35

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 6:59
Személyvonat délután 3:31
Személyvonat reggel 5:57
Személyvonat este 9:03

„Matteine“

poloska- és molyirtó vállalat

Arad, Tabajdi Károly utca 1. sz.

Telefon 10-43.

(Tulajdonos: Fischer.)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távolítottatik el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 3561

119-1914. biz. sz.

Hirdetmény.

A magyar Királyi Belügyminis-terium 6585-1914. Eln. számú rendelkezésével a sebesült katonáknak szesz italok és nyers gyümölcsök ajándékozását betiltotta. A sebesült katonák egészségének megóvása érdekében figyelmetem a város közönségét, hogy nyers gyümölcsöt és szesz italokat a hazatérő sebesült, valamint az átutazó katonáknak ne adományozzanak, a kórházakba ne vigyenek, mert az ily adományok visszautasítva lesznek.

Arad, 1914. szeptember 9.

Greén

16kapitány.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Iskolai beiratási hirdetés!

Fischer Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám.

Szonzációs olcsó árjegyzéke

Külön osztály gyermekek részére.

Gyermek nyakkendők.

Gyermek selyem nyakkendő patenti	20 fill.
Gyermek mosó magánkötő	30 fill.
Gyermek tiszta selyem Regatta	50 fill.
Gyermek selyem magánkötő	78 fill.
Gyermek selyem félmellény	1.0 fill.

Gyermek ingek.

Gyermek ingek vasalt fehér	1.90 fill.
Gyermek ingek puha mellű színes	2.50 fill.
Gyermek ingek egész fin. madenulán	2.90 fill.
Gyermek ingek jó minőségű	2.20 fill.
Gyermek ingek színes kretonból	2.70 fill.

Gyermek kalapok.

Gyermek őszi kalap Lodénból	1.50 fill.
Gyermek őszi kalap fekete és színes	1.90 fill.
Gyermek őszi kalap finom minőségű	2.50 fill.
Gyermek őszi kalap elegáns kivitelű	2.70 fill.
Gyermek őszi kalap sáskes forma	3.00 fill.

Gyermek sapkák.

Gyermek sportsapka szövetből	—70 fill.
Gyermek sapka kék szövetből	1.00 fill.
Gyermek diáksapka fin. chevrotból	1.30 fill.
Gyermek matrósapka kék szövetb.	1.50 fill.
Gyermek bőrkalap	1.00 fill.

Gyermek esernyők.

Gyermek esernyő croiseból	1.90 fill.
Gyermek esernyő cloitból	2.30 fill.
Gyermek esernyő fin. canelából	2.90 fill.
Gyermek esernyő sergeből	3.20 fill.
Gyermek esernyő jómin. selyemb.	3.50 fill.

Gyermek zsebkendők.

Gyermek zsebkendő képekkel	10 fill.
Gyermek zsebkendő chiffonból	16 fill.
Gyermek zsebkendő vászonból	22 fill.
Gyermek zsebkendő jó min. vászonb.	28 fill.
Gyermek zsebkendő fin. szin. battiszt	30 fill.

Gyermek iskolatáskák.

Gyermek iskolatáskák vászon vászon	70 fill.
Gyermek iskolatáskák szin. képekkel	90 fill.
Gyermek iskolatáskák vízm. vászon	1.00 fill.
Gyermek iskolatáskák jóminőségű	1.20 fill.
Gyermek iskolatáskák bőrből	1.50, 3.00 fill.

Gyermek patent harisnyák, segyh. munka.

Gyermek pat. harisnyák, árak nagys. szerint	
Gyermek pat. harisnyák jómin.	30—52 fill.
Gyerm. pat. harisny. diamant fek.	38—70 fill.
Gyerm. pat. harisny. dupla sarok	54—50 fill.
Gyerm. pat. harisny. legjobb min.	64—70 fill.

Különféle tárgyak gyermekek részére.

Gyermek nadrágtartók gummiból	38—70 fill.
Gyerm. zsebkés fém, és baru. csont	40—50 fill.
Gyermek fogkefék	20—56 fill.
Gyermek pénzerszény bőrből	20—1.00 fill.
Gyermek patent zsebtartók	50—1.00 fill.

Férfi divat osztály. Olcsó árjegyzék.

Férfi fehérnemű.

Férfi ing színes, puhamellű	2.30 fill.
Férfi ing schiffonból piquet-mellű	2.70 fill.
Férfi ing angol zephiből színes	2.90 fill.
Férfi ing egész fin. damasztmellű	3.30 fill.
Férfi ing egyedüli különlegességem	3.50 fill.

Férfi kalap újdonságok.

Férfi kalap jó minőségben	2.50 fill.
Férfi kalap megbízható jó minőségű	3.00 fill.
Férfi kalap színes és fekete	3.50 fill.
Férfi kalap elegáns finom kemény	4.00 fill.
Férfi kalap legfin. nyulszőrből	5.00 fill.

Férfi esernyők.

Férfi esernyő croiseból	2.30 fill.
Férfi esernyő jó minőségű cloitból	2.70 fill.
Férfi esernyő tartós canelából	3.00 fill.
Férfi esernyő glória selyemből	3.50 fill.
Férfi esernyő jómin. selyemből	3.90 fill.

Férfi nyakkendők óriási választékban.

Férfi battiszt csokor szép mintákban	22 fill.
Férfi battiszt regatta szép mintákban	38 fill.
Férfi selyemcsokor gyöny. mintákban	50 fill.
Férfi selyemcsokor gyöny. mintákban	70 fill.
Férfi nyakkendők tiszta selyemből	1.00 fill.

Különféle férfi divatcikkék.

Nagy választék, zsebkendők dbja	38—50 fill.
Jó minőségű nadrágtartók dbja	70—1.00 fill.
Jómin. harisnyakötők dbja	78—1.00 fill.
Nagy választ. kézelőgombokban	50—1.00 fill.
Jóminőségű köpper lábravaló	1.90 fill.

Férfi harisnyák

Férfi harisnya maccol nyers szin párja	38 fill.
Férfi harisnya színes és fekete párja	50 fill.
Férfi harisnya divatos csikos párja	50 fill.
Férfi harisnya különl. leguj. minták	70 fill.
Férfi harisnya tiszta cernából	90 fill.

Női divat osztály.

Női fehérnemű cikkek.

Női ing schiffonból himzéssel dísz.	1.70 fill.
Női ing madenulán gyöny. himzéssel	2.30 fill.
Női ing finom vászonból, kézi himzés	3.00 fill.
Női ing francia battisztból	3.50 fill.
Női ing ramburgi vászonból	3.80 fill.

Különféle női divatcikkék.

Női selyemernyő alkalmi vétel	3.50 fill.
Női selyemövek fek. és színes	50—1.00 fill.
Női sely. gumióvek fek. és szin.	1.90—3.00 fill.
Női kiegészítők bőrből	90—3.80 fill.
Női selyem nyakkendők és divatos gallérok	

Női harisnyák.

Női harisnyák kötött, szin. és fek. párja	50 fill.
Női harisnyák szin. csikos, leguj. div.	60 fill.
Női harisnyák mintázott cernából	1.00 fill.
Női harisnyák flour fekete, alk. vétel	1.00 fill.
Női harisnyák flour, áttört, egész fin.	1.90 fill.